

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav ekonomie

Jiřina Musilová

**Specifika financování středního školství
zřizovaného územním samosprávným celkem**

The Specifics of Financing of Secondary Education
Established by Self-governing Territorial Unit

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Ivana Valentová

Olomouc 2011

Děkuji Ing. Ivaně Valentové za odborné vedení bakalářské práce a cenné rady,
které mi při jejím zpracování poskytla.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem jen uvedené informační zdroje.

Olomouc 31.3.2011

OBSAH

ÚVOD.....	6
1. Školství v ČR.....	7
1.1 Regionální školství	8
1.2 Model řízení školství v ČR.....	9
1.3 Státní správa a samospráva ve školství.....	10
1.4 Vzdělávací soustava v ČR	12
1.4.1 Střední vzdělávání	12
1.4.2 Stupně středního vzdělávání	13
2. Externí financování středních škol	14
2.1 Hospodaření středních škol obecně	15
2.2 Příspěvky ze státního rozpočtu	16
2.2.1 Republikové normativy	16
2.2.2 Krajské normativy	17
2.3 Programové financování ze státního rozpočtu.....	20
2.4 Financování z fondů Evropské unie.....	21
2.5 Financování z prostředků zřizovatele.....	22
2.5.1 Neinvestiční příspěvky.....	22
2.5.2 Investiční příspěvky.....	23
3. Interní financování středních škol.....	24
3.1 Peněžní fondy.....	24
3.2 Vlastní zdroje organizace.....	26
3.3 Vedlejší činnost škol.....	27
3.4 Finanční dary.....	27
4. Analýza finančních a ekonomických údajů konkrétní střední školy xy.....	29
4.1 Základní údaje o střední škole xy.....	29
4.2 Rozpočet školy a jeho sestavení.....	30
4.3 Externí zdroje financování hlavní činnosti.....	32

4.4	Interní zdroje financování hlavní činnosti.....	34
4.4.1	Vlastní zdroje.....	34
4.4.2	Rezervní fond.....	36
4.4.3	Investiční fond.....	37
4.4.4	Fond odměn.....	38
4.4.5	Fond kulturních a sociálních potřeb.....	39
4.5	Rozpočet vedlejší činnosti.....	39
4.5.1	Komerční stravování.....	40
4.5.2	Komerční ubytování.....	41
4.5.3	Pořádání kurzů a seminářů.....	41
4.5.4	Pronájem majetku.....	42
4.6	Hodnocení výsledků hospodaření.....	43
4.7	Analýza SWOT.....	45
4.8	Možnosti dalšího financování školy.....	46
	ZÁVĚR.....	48
	Anotace.....	50
	Literatura a prameny.....	51
	Seznam zkratk.....	54
	Seznam obrázků.....	55
	Seznam tabulek.....	56
	Seznam příloh.....	57

ÚVOD

Jedním ze základních faktorů trvale udržitelného hospodářského růstu a ekonomické prosperity je podpora rozvoje lidského potenciálu. Celá vzdělávací soustava musí být vnímána jako jeden z nejdůležitějších pilířů budoucího ekonomického úspěchu a sociální soudržnosti. Střední školy, které jsou součástí vzdělávací soustavy, se musí stát moderními centry ve vzdělávání. K zajištění kvalitních pedagogických pracovníků, kteří budou uskutečňovat náročné stanovené cíle i k zajištění bezproblémového provozu škol je zapotřebí dostatek finančních prostředků.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat druhy financování střední odborné školy, zřizované územním samosprávným celkem a posoudit způsoby financování a objem finančních prostředků školské příspěvkové organizace, se kterými tato hospodaří.

Teoretická část bakalářské práce se zabývá regionálním školstvím a jeho funkcemi, vysvětluje vícezdrojové financování, systém školství v ČR ve vazbě na zřizovatele, soustřeďuje se na střední odborné školství, jehož zřizovatelem je územní samosprávný celek a na tok a způsob financování tohoto sektoru.

Praktická část práce na příkladu konkrétní střední odborné školy představuje a analyzuje jednotlivé druhy financování v členění podle poskytovatelů a zdrojů, jejich vývoj v letech 2007 - 2009 a jejich podíl, významnost a vliv na celkové hospodaření této příspěvkové organizace. V této části jsou též řešeny a navrhovány možnosti a způsoby dalšího financování školy.

Bakalářská práce je zpracována teoretickým normativním přístupem metodou komparace, logickou, analytickým zkoumáním. Práce je zpracována na základě dostupné literatury, materiálů a pramenů, týkajících se této problematiky v aktuálním znění k 31.12.2010. Taktéž je využito vlastních zkušeností, získaných během desetileté praxe na pozici ekonomky velké střední školy.

1. ŠKOLSTVÍ V ČR

Školství a vzdělání vůbec je z ekonomického hlediska jedno z důležitých odvětví veřejného sektoru. Produkuje převážně veřejné (kolektivní) statky a rozhodujícím způsobem přispívá ke kultivaci lidského potenciálu. V současném školství se setkáváme se všemi základními druhy statků, tj. s čistými veřejnými statky, které jsou spotřebovávány kolektivně různě velkým společenstvím občanů, dále se smíšenými a privátními statky. Mezi ekonomické zvláštnosti patří též zpravidla pomalá návratnost vkládaných prostředků.

Právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách je občanům garantováno Listinou základních práv a svobod, čl. 33. Školství a jeho koncepce je součástí vzdělávací politiky státu. Každý stát věnuje pozornost stavu svého školství, neboť úroveň jednotlivých typů škol má následný vliv na hospodářský, kulturní a sociální rozvoj příslušné země.¹

"Vzdělání lidí v každém státě jsou předpokladem pro:

- *další hospodářský rozvoj,*
- *snadnější adaptabilitu (jsou flexibilnější) na měnící se poměry na trhu práce,*
- *snadnějšího zvládnutí nových a náročnějších technologií v národním hospodářství,*
- *zajištění produkce kvalitních statků všeho druhu aj."*²

Školství v ČR podle právní formy se člení na:

- **školy veřejné**, tj. školy zřizované ministerstvy nebo orgány územní samosprávy, které mohou mít právní formu
  - a) příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby (jsou-li zřizovány krajem, obcí nebo Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT)
  - b) organizační složky státu (jsou-li zřizovány Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra nebo Ministerstvem spravedlnosti)
- **školy církevní**, tj. zřizované registrovanými církvemi a společnostmi

---

¹ Srov. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 304 - 306.

² PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 306.

- **školy soukromé**, zřizované právníckými nebo fyzickými osobami s právní formou, kterou upravuje obchodní zákoník (např. společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti), případně s formou obecně prospěšné společnosti.³

Vzdělání na školách soukromých a církevních je rovnoprávné se vzděláním na školách zřizovaných MŠMT, jinými resorty, obcemi a kraji s garancí MŠMT.

Školský vzdělávací systém se podle druhů škol člení na:

- a) **regionální školství (RgŠ)**, což jsou všechny školy kromě vysokých škol
- b) **přímo řízené a financované školství** (vysoké školy).⁴

Tyto školy jsou metodicky řízené MŠMT a jsou zahrnuty do toku financování ze státního rozpočtu, kromě škol a školských zařízení organizačních složek státu.

1.1 Regionální školství

Jak již bylo v předchozím odstavci uvedeno, pojmem regionální školství označujeme souhrn právníckých osob, poskytujících dětem, žákům a studentům vzdělávání a školské služby (dále jen "školy a školská zařízení") ve smyslu zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, s výjimkou škol a školských zařízení zřizovaných ministerstvy obrany, vnitra, spravedlnosti a zahraničních věcí.

Regionální školství (RgŠ) s téměř 250 tisíci zaměstnanci je tvořeno zhruba 15 tisíci subjekty, poskytujícími vzdělávání nebo školské služby, které jsou zřízeny v převážné míře územními samosprávnými celky (ÚSC), tj. obcemi (případně dobrovolnými svazky obcí) nebo kraji, ale zahrnuje i subjekty řízené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT), registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nebo jinými fyzickými či právníckými osobami (soukromé).

Rozsahu regionálního školství odpovídá i poměrně vysoká náročnost na zdroje jeho financování. Ačkoliv školské služby a vzdělávání v soukromých a církevních

³ Srov. MŠMT. *Výroční zpráva MŠMT 2009, díl 1.* [cit. 2011-01-31]. s. 6. Dostupné na WWW <http://www.msmt_VZ_2009-dil_1-3.pdf>.

⁴ Srov. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 308.

školách a některé vzdělávání na školách státních a školách ÚSC lze poskytovat za úplatu, jsou hlavním zdrojem ekonomického zabezpečení celého systému finanční prostředky poskytované z veřejných rozpočtů.

Regionální školství je financováno zejména státním rozpočtem (zejména kapitola 333 - MŠMT, ale i kapitola 398 - Všeobecná pokladní správa, spravovaná Ministerstvem financí ČR). Nemalé finanční prostředky do oblasti Regionálního školství plynou i z rozpočtů krajů a obcí.⁵

1.2 Model řízení školství v ČR

V porevolučním období bylo regionální školství po dlouhou dobu pod poměrně silným vlivem státu. Ačkoliv vedle školství státního již existovalo i školství obecné, soukromé a církevní, byla role státu (vlády, MŠMT a jím řízených školských úřadů) jak ve věcném řízení, tak i ve financování, silná. Šlo o státní odvětvové řízení školství. Obce sice zřizovaly školy a školská zařízení, ty však většinou neměly právní subjektivitu a příslušný školský úřad plnil roli zaměstnavatele. Vláda svým nařízením stanovovala výše dotací pro soukromé školy a školská zařízení.

V letech 2000 až 2001 došlo v rámci reformy veřejné správy v oblasti veřejného školství k významné změně. V souvislosti se zřízením nových krajů došlo ke značnému omezení státního školství a úplnému zániku státního odvětvového školství v České republice. Ve zřizovatelské kompetenci státu zůstaly pouze školy jiných orgánů státní správy (Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany a Ministerstva spravedlnosti) a dále 11 škol samostatně zřízených pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a 62 školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, které nyní zřizuje MŠMT. Všechny ostatní státní školy a školská zařízení, tj. téměř 2 400 subjektů, byly v průběhu roku 2001 převedeny do zřizovatelské kompetence nově vzniklých krajů a hl. m. Prahy. Zároveň byly zrušeny školské úřady.

Reformou veřejné správy tak přešla velká část výkonných pravomocí v oblasti poskytování finančních prostředků státního rozpočtu školám a školským zařízením zřizovaných kraji a obcemi, ale i soukromým školám, na krajské úřady, které vykonávají

---

⁵ Srov. Učitel'ské noviny. *Analýza financování školství-mšmt-2010* [cit. 2011-01-27]. s. 6. Dostupné na WWW: <<http://www.ucitelskenoviny.cz/userfiles/file.doc>>.

státní správu v přenesené působnosti. Následně se též zásadně zvýšila vlastní autonomie škol a školských zařízení, které získaly plnou právní subjektivitu.⁶

System řízení školství v České republice má nyní decentralizovanou podobu. Školství je řízeno státní správou a samosprávou, tak jak je uvedeno v zákoně č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Zřizovatelem školy může být orgán státní správy, samospráva, církev nebo soukromá osoba (právnícká i fyzická). Od 1. 1. 2002 mají školy v ČR právní subjektivitu.⁷

1.3 Státní správa a samospráva ve školství

Činnost orgánů státní správy a samosprávy (MŠMT, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a České školní inspekce) ve školství i v oblasti financování škol a školských zařízení upravuje školský zákon.

a) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT) je ústředním orgánem státní správy pro oblast školství.

- V oblasti financování stanovuje **republikové normativy** jako výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby na jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního vzdělávání, základního vzdělávání, středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání na kalendářní rok a zveřejňuje je ve Věstníku MŠMT.⁸
- Rozepisuje finanční prostředky na **přímé výdaje** ze státního rozpočtu pro jednotlivé kraje k financování škol a školských zařízení zřizovaných kraji, obcemi nebo svazky obcí.⁹
- Rozepisuje prostřednictvím normativů a poskytuje formou dotace právníckým osobám, které vykonávají činnost škol a školských zařízení a nejsou zřizovány státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí.¹⁰

b) Krajský úřad zpracovává a každé dva roky upřesňuje a zveřejňuje Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji. Vede v rejstříku škol

---

⁶ Srov. MŠMT. *Analýza financování školství-mšmt-201*, [cit. 2011-01-27] s. 9. Dostupné na WWW:<<http://www.ucitelskenoviny.cz/userfiles/file.doc>>.

⁷ Srov. PRÁŠILOVÁ, M., *Vybrané kapitoly ze školského managementu pro učitele*.s. 57.

⁸ Zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 161, odst. 1.

⁹ § 161, odst. 4,5 zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon.

¹⁰ § 162, odst. 1-3 zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon.

a školských zařízení údaje o mateřských školách a školských zařízeních s výjimkou mateřských škol a školských zařízení, které jsou vedeny MŠMT.

- Stanovuje krajské normativy pro financování škol a školských zařízení, které zřizuje a provádí rozpis finančních prostředků školám, zřizovaným obecními úřady.¹¹
- Posuzuje naplněnost tříd, studijních skupin a oddělení v jednotlivých školách a školských zařízeních.¹²
- Podle pokynů MŠMT finančně vypořádává prostředky státního rozpočtu, které jsou poskytovány na činnost škol a školských zařízení. Zajišťuje sumarizaci účetní závěrky právnických osob, vykonávajících činnosti škol a školských zařízení, zřizovaných kraji, obcemi nebo svazky obcí ve svém správním obvodu, zpracovává a vyhodnocuje rozbor hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu.. Kontroluje data předávaná školskými právníky osobami do centrálního registru.¹³

c) Obecní úřad obce s rozšířenou působností

- Zpracovává návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu poskytovaných v souladu se zásadami stanovenými MŠMT a krajskými normativy a předává je krajskému úřadu.
- Zpracovává a předkládá krajskému úřadu rozbor hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu poskytovanými podle osnovy a postupu stanoveného ministerstvem.¹⁴

d) Česká školní inspekce je organizace s celostátní působností, která provádí inspekční činnost ve školách a školských zařízeních i na pracovištích, kde se uskutečňuje praktické vyučování a odborná praxe. Zaměřuje se jednak na oblast pedagogickou, tak na oblast ekonomickou – využívání finančních prostředků státního rozpočtu, které jsou

---

¹¹Srov. Olomoucký kraj. *Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení OK na rok 2010* [cit. 2010-11-28]. s. 2. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/C32A070208A3-429F-BC79-A2CC2425219B/0/Principy_rozdelovani_dotace_na_priame_naklady_na_vzdelavani_pro_skoly_a_skolska_zarizeni_OK_na_rok_2010.doc>.

¹²§ 161, odst. 3 zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon.

¹³ § 161, odst. 8 zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon.

¹⁴ § 161, odst. 7 zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon.

přidělovány v souladu s § 160 – 163 školského zákona. Funguje jako přímý nástroj kontroly hospodaření s prostředky veřejných rozpočtů.

1.4 Vzdělávací soustava v ČR

Vzdělávací soustavu v České republice tvoří školy – mateřské, základní, základní umělecké školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, vysoké školy, jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a školská zařízení – zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská poradenská zařízení, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení, školská výchovná a ubytovací zařízení, zařízení školního stravování a školská zařízení pro výkon ústavní výchovy.

V této soustavě se uskutečňuje vzdělávání podle školních vzdělávacích programů. Podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je zápis do školského rejstříku. Ve školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávání pedagogičtí pracovníci.

1.4.1 Střední vzdělávání

Střední školy poskytují všeobecné vzdělání, které je společné všem středním školám a odborné vzdělání, které je diferencováno podle zvolených oborů. Střední školy umožňují všem žákům získat střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Absolventi oborů ukončených závěrečnou zkouškou mají možnost pokračovat v nástavbovém studiu v denní, večerní nebo dálkové formě a tím získat střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Absolventi oborů ukončených maturitou mají možnost přihlásit se ke studiu na vysokých školách, vyšších odborných školách, do jednoletých kurzů cizích jazyků, případně ke studiu ve zkrácené době.¹⁵

---

¹⁵Srov. Olomoucký kraj. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy OK* [cit. 2011-01-16]. s. 39. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/BB5D3293-F230-401F-9F5-A3C60204B97F/0/Dlouhodoby_zamer_vzdelavani_a_rozvoje_vzdelavaci_soustavy_Olomouckeho_kraje/.doc>.

V České republice je střední vzdělávání uskutečňováno ve třech typech škol.

Jsou to :

- gymnázia,
- střední odborné školy,
- střední odborná učiliště a integrované střední školy.

1.4.2 Stupně středního vzdělání

Podle typu střední školy viz kap. 1.4.1 lze získat následující stupně středního vzdělání:

- střední vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání,
- střední vzdělání s výučním listem získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem,
- střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením vzdělávacích programů šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce čtyř let denní formy vzdělávání, vzdělávacího programu nástavbového studia v délce 2 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Vláda stanoví nařízením obory vzdělání, v nichž lze dosáhnout středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou, jejich návaznost na učební a studijní obory podle předchozích právních předpisů a počet žáků ve skupině na jednoho učitele odborného výcviku.¹⁶

---

¹⁶ § 58, odst. 1-5, zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon.

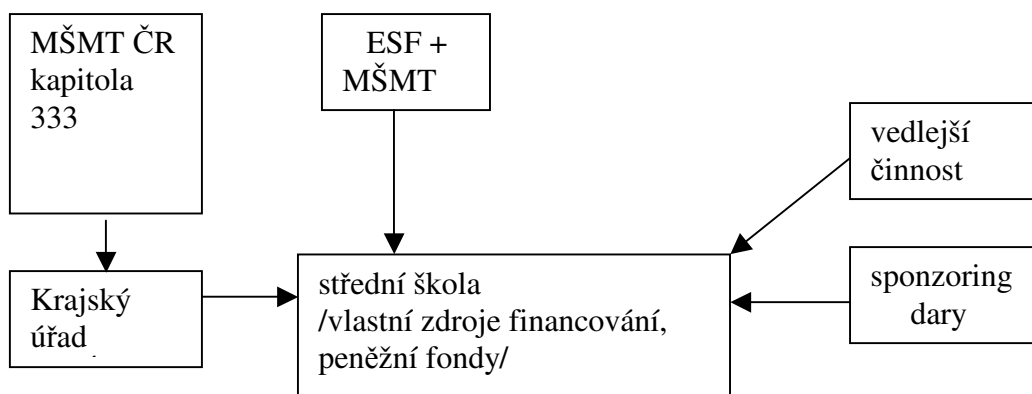
2. Externí financování středních škol

V této kapitole je analyzován přehled externích finančních toků ve středním školství, zřizovaném územním samosprávným celkem.

Obecně se finanční zdroje podle poskytovatelů člení na:

- externí - poskytované ze státního rozpočtu jako transfery a od zřizovatele
- interní - tvoří je vlastní zdroje financování, vlastní peněžní fondy a jejich prostřednictvím vedlejší činnost školy a případné dary a sponzoring.

Pro lepší názornost toku financí je uvedeno následující schéma viz obr. 1.

Obr. 1 - Schéma toku financování středního školství

V souvislosti se skutečností, že největší podíl finančních prostředků pro střední školy pochází ze státního rozpočtu a tyto prostředky musí být finančně vypořádány, musí se střední školy řídit a dodržovat následující právní předpisy, upravující oblast financování školství s vymezením jejich zásadního významu:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů – upravuje vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů – upravuje pravidla hospodaření, poskytování a použití dotací z veřejných rozpočtů, stanovuje rozpočtové přesuny a sankce za porušení rozpočtové kázně.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů – upravuje tvorbu a funkci rozpočtů územních samosprávných celků a stanovuje pravidla pro hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků.
- Vyhláška č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů – vymezuje jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, stanovuje ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů a možnosti jejich zvýšení.
- Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů – upravuje podmínky financování soukromých škol a školských zařízení a stanovuje způsob rozpisu a poskytování finančních prostředků státního rozpočtu jiným než veřejným školám.
- Směrnice MŠMT č.j. 28 768/2005-45, kterou se stanoví závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 6 školského zákona krajským a obecním školám a školským zařízením, vydaná ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí.
- Zákon 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů.

2.1 Hospodaření středních škol obecně

Všechny střední školy, zřizované ÚSC, hospodaří jako příspěvkové organizace a musí se řídit zákony a vyhláškami o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR.

Externí financování středních škol probíhá:

1. ze státního rozpočtu, poskytované MŠMT prostřednictvím krajských úřadů na: **přímé neinvestiční výdaje** (mzdy, ostatní osobní náklady, zákonné odvody sociálního a zdravotního pojištění, přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) a ostatní

neinvestiční výdaje - prostředky určené na pomůcky na vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků a ostatní náhrady),

- a) **programové financování ze státního rozpočtu** (viz kap. 2.3),
- b) **financování z fondů Evropské unie** - čerpání prostředků evropských strukturálních fondů za spoluúčasti státního rozpočtu, kapitoly MŠMT (viz kap. 2.4),

2. z prostředků zřizovatele - krajského úřadu ve členění na:

- a) **neinvestiční příspěvky** - na provoz, odpisy, účelové prostředky např. na opravy majetku (viz kap. 2.5.1),
- b) **investiční příspěvky** (viz kap. 2.5.2).

2.2 Příspěvky ze státního rozpočtu

Jak už bylo uvedeno v kapitole 2.1, rozhodujícím externím zdrojem financování středních škol je státní rozpočet, kapitola 333 - MŠMT. Neinvestiční příspěvky na přímé náklady na vzdělávání jsou školám poskytovány MŠMT prostřednictvím krajských úřadů.

Finanční prostředky jsou poskytovány podle počtu žáků a podle nákladnosti poskytovaného vzdělání. Mezi všeobecné zásady pro rozpis finančních prostředků pro školy platí spravedlnost, průhlednost, objektivnost, demokratičnost a hospodárnost. Podrobná pravidla obsahuje zákon č. 561/2004 Sb., (školský zákon) a doplňující vyhlášky a nařízení. Princip financování je založen důsledně na kombinaci výkonového a programového financování.¹⁷

2.2.1 Republikové normativy

Normativní rozpis má dva postupné kroky. Prvním je stanovení normativního počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků a k těmto počtům odpovídající výše mzdových prostředků, druhým je stanovení normativního objemu ostatních neinvestičních výdajů (ONIV) .

---

¹⁷Srov. MŠMT. *Analýza financování školství-mšmt-2010* [cit. 2011-01-27]. s. 38. Dostupné na WWW:<<http://www.ucitelskenoviny.cz/userfiles/file.doc>>.

Rozpis finančních prostředků ve školství je v současném systému realizován tzv. normativní metodou podle průměrných neinvestičních nákladů připadajících na vzdělávání a školské služby na jednotku výkonu, tj. jedno dítě, žáka, studenta příslušné věkové kategorie v jednotlivých oblastech vzdělávání a podle typů zřizovatelů na kalendářní rok.

Objemem výdajů se míjí celková výše přímých neinvestičních výdajů poskytovaných ze státního rozpočtu, členěných na mzdové prostředky, odvody a ostatní neinvestiční výdaje. Součástí republikových normativů je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců, připadajících na 1000 dětí, žáků nebo studentů v dané věkové kategorii. Soustava republikových normativů je stanovena pro 5 základních kategorií podle věku:

- kategorie 3 - 5 let - dítě v předškolním vzdělávání
- kategorie 6 - 14 let – žák plnící povinnou školní docházku
- kategorie 15 - 18 let – žák v denní formě středního vzdělávání s výjimkou žáka plnícího povinnou školní docházku, včetně žáků 1. ročníků nástavbového studia v denní formě vzdělávání (od roku 2009)
- kategorie 19 - 21 let – student v denní formě vyššího odborného vzdělávání
- kategorie 3 - 18 let – počet lůžek v krajských zařízeních ústavní výchovy pro děti a mládež.¹⁸

Na každou výše uvedenou **jednotku výkonu** věkové kategorie jsou vztaženy veškeré neinvestiční výdaje vynakládané ze státního rozpočtu na všechny odpovídající druhy a typy škol.

2.2.2 Krajské normativy

Krajské normativy jsou základním nástrojem pro rozdělování prostředků státního rozpočtu prostřednictvím krajského úřadu do rozpočtu jednotlivých škol, zřizovaných krajem nebo obcí. Stanovení výše krajských normativů na příslušný kalendářní rok je plně v kompetenci krajských úřadů. Krajský úřad při jejich stanovení musí respektovat

---

¹⁸ Srov. Olomoucký kraj. *Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení OK na rok 2010* [cit. 2010-11-28], s. 2. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/C32A070208A3-429F-BC79-A2CC2425219B/0/Principy_rozdelovani_dotace_na_primé_náklady_na_vzdělávání_pro_školy_a_školská_zařízení_OK_na_rok_2010.doc>.

ustanovení vyhlášky o krajských normativech,¹⁹ a to především ustanovení § 1, kde jsou definovány jednotky výkonu, dále ustanovení § 2, které definuje ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů. MŠMT dohlíží na to, aby postup při stanovení krajských normativů a při rozpisu finančních prostředků byl v souladu s právními předpisy, avšak do konkrétního procesu přerozdělování finančních prostředků krajskými úřady jednotlivým organizacím nijak nezasahuje.

Obecně je normativní rozpočet kraje pro kalendářní rok zpracován na počet jednotek výkonů, které školská organizace vykázala ve výkonových výkazech na začátku nového školního roku a je stanoven jako roční objem neinvestičních výdajů celkem (prostředky na platy, OON, odvody zdravotního a sociálního pojištění a ostatní neinvestiční výdaje, určené na pomůcky pro výuku, další vzdělávání pedagogických pracovníků a ostatní náhrady) v jednotlivých studijních a učebních oborech, typech a druzích i formách studia škol.

V případě vyššího odborného vzdělávání se stanoví jednotlivé krajské normativy zvlášť pro jednotlivé vzdělávací programy. Pokud je součástí vzdělávání také praktické vyučování, stanoví se krajský normativ zvlášť pro teoretické i praktické vyučování.

Limit počtu zaměstnanců je stanoven normativním způsobem samostatně na každou rozpočtovanou součást školy nebo školského zařízení. Počet zaměstnanců je krácen o úvazky za přesčasy a o úvazky, kdy činnosti jsou zabezpečovány externími zaměstnanci. Nebude-li u škol čerpán počet zaměstnanců do limitu stanoveného rozpisem, bude rozpis zaměstnanců po dohodě se školou krácen, ale nedojde ke krácení objemu mzdových prostředků.²⁰

Objem prostředků na přímé neinvestiční výdaje celkem zahrnuje prostředky na platy, na ostatní osobní náklady, odvody sociálního a zdravotního pojištění a z přímých ostatních neinvestičních výdajů.

Normativní roční objem **prostředků na platy** je dán vztahem:

Pc = 12 x (NPp x Pp + NPo x Po), kde:

Pc .....je objem prostředků na platy celkem,

---

¹⁹Vyhl. č. 492/2005 Sb., o krajských normativech. § 1,2

²⁰ Srov. Olomoucký kraj. *Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení OK na rok 2010* [cit. 2010-11-28]. s. 2. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/C32A070208A3-429F-BC79-A2CC2425219B/0/Principy_rozdelovani_dotace_na_primé_náklady_na_vzdělávání_pro_školy_a_školská_zařízení_OK_na_rok_2010.doc>.

NPp..... je normativní počet pedagogických zaměstnanců,

NPo..... je normativní počet nepedagogických zaměstnanců,

Pp..... je hodnotou průměrné měsíční výše platu pedagogických zaměstnanců bez přesčasů,

Po.....je hodnotou průměrné měsíční výše platu nepedagogických zaměstnanců bez přesčasů.

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy příslušného krajského úřadu stanoví (OŠMT) průměrnou měsíční výši platu pedagogických a nepedagogických pracovníků - nárokových a nenárokových složek podle výkazů P1-04 o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za uplynulý rok.²¹

Objem prostředků na **ostatní osobní náklady** je na kalendářní rok rozpočtován na základě podkladů a potřeb jednotlivých škol a školských zařízení do výše finančních prostředků přidělených MŠMT ČR.

Odstupné je školám přidělováno pouze na základě požadavků jednotlivých škol a o tyto prostředky není krácen objem prostředků na platy.

Výše **zákoných odvodů do sociálních a zdravotních fondů** je stanovena ve výši 34 % objemu finančních prostředků na platy a OON (s výjimkou prostředků na odstupné). Podle objemu prostředků na platy jsou dále rozpočtovány finanční prostředky určené do fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) ve výši 2 % (do konce roku 2010).

Při nedočerpání mohou být tyto orientační ukazatele rozpočtu použity na financování ostatních neinvestičních výdajů.

Ostatní přímé neinvestiční prostředky jsou stanoveny na základě výpočtu z normativu přímých ONIV a výkonů (počtu žáků, studentů, ubytovaných a pod.). Tyto prostředky jsou určeny na náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, na výuku dětí, učební pomůcky, na další vzdělávání pedagogických zaměstnanců a pod.

Pro jednotlivé druhy středních škol je normativní rozpočet zpracováván oddělením rozpočtu OŠMT jako závazný a je v průběhu kalendářního roku upravován např. při

---

²¹ Srov. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 329.

výrazné změně počtu studentů, kteří školu navštěvují. V případě, že organizaci nebude tento výsledný rozpis rozpočtu postačovat k zajištění nezbytných potřeb vyplývajících z právních předpisů a schválených učebních dokumentů a dojde ke zjištění výraznějších odchylek mezi normativním rozpočtem a skutečností, je nezbytně nutné v úzké spolupráci s ředitelem nalézt příčiny těchto odchylek a vypracovat návrh na odstranění disproporcí.²²

2.3 Programové financování ze státního rozpočtu

Druhým možným externím zdrojem financování regionálního školství je financování rozvojových programů. Tento způsob financování vychází z § 171 a § 163 odst. 1 školského zákona. Programové financování umožňuje řešit takové ekonomické aspekty vzdělávání a školských služeb, jejichž promítnutí do republikových normativů buď není možné (jsou to opatření, která se nedotýkají všech škol a školských zařízení stejného druhu či typu), nebo by nebylo účelné.

Škola se s žádostí obrací přímo na MŠMT, jednotlivé výzvy jsou zveřejněny na internetových stránkách MŠMT s uvedením termínů předkládání žádostí. Po případném schválení tyto finance škola obdrží prostřednictvím kraje jako svého zřizovatele. Jsou to účelově vázané prostředky, které musí být čerpány pouze za podmínek, uvedených ve výzvě.

V roce 2010 byly vyhlášeny níže uvedené dotační programy:

Dotační program "**Podpora romských žáků středních škol**" – dotace je určena na podporu vzdělávání romských žáků a studentů, kteří jsou občany České republiky a jejich rodinám způsobují náklady spojené se středním nebo vyšším odborným vzděláváním značné potíže. Podpora je žákům poskytována prostřednictvím škol a poskytnuté finanční prostředky jsou určeny na úplnou nebo částečnou úhradu nákladů spojených se stravováním, ubytováním, dále na školní potřeby a ochranné pomůcky.

Dalším možným účelovým zdrojem financování je program "**Podpora aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže**" – dotace je účelově

---

²² Srov. Olomoucký kraj. *Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení OK na rok 2010* [cit. 2010-11-28]. s. 2. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/C32A070208A3-429F-BC79-A2CC2425219B/0/Principy_rozdelovani_dotace_na_priame_naklady_na_vzdelavani_pro_skoly_a_skolska_zarizeni_OK_na_rok_2010.doc>.

poskytována školám na protidrogovou politiku, na prevenci kriminality a sociální prevenci a v oblasti prevence návykových látek.

Dotační program "**Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním**" je určen na pokrytí mzdových nákladů spojených s výkonem funkce asistenta pedagoga. Úkolem asistenta je poskytovat pomoc dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí, a to jak ve vyučovacích hodinách, tak v mimoškolní činnosti.²³

Na rozvojové programy pro oblast RgŠ vyhlášené a financované v roce 2010 byla v rozpočtu přímých výdajů na rok 2010 vyčleněna cca 1 mld. Kč, tj. cca 1,2 % celkových rozpočtových zdrojů regionálního školství. Ačkoliv podíl programového financování formou rozvojových programů na celkových rozpočtových zdrojích není velký, jedná se o systémově velmi důležitý doplněk výkonového financování regionálního školství. Obdobný princip je uplatněn ve většině evropských zemí.²⁴

2.4 Financování z fondů Evropské unie

Po vstupu České republiky do Evropské unie (EU) v roce 2004 získaly školské příspěvkové organizace možnost podílet se na využívání prostředků Evropských sociálních fondů. Tyto fondy pomáhají členským zemím EU k dosažení plné zaměstnanosti, zvyšování kvality a produktivity práce, zvýšení přístupu znevýhodněných osob na trh práce a ve snížení národních, regionálních a lokálních rozdílů v zaměstnanosti. V Olomouckém kraji jsou nejvíce využívány finanční prostředky z programu "Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost" a "Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost", který je zaměřen na podporu a vytvoření vhodných podmínek pro vzdělávání a učení, podporuje aktivity spojené se zvýšením kvality ve vzdělávání a zajištění rovných příležitostí ke vzdělání pro všechny bez ohledu na druh znevýhodnění.²⁵

---

²³ Srov. MŠMT. *Dotační programy* [cit. 2011-01-07]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/mladez/dotacni-programy/>>

²⁴ Srov. Učitelství noviny. *Analýza financování školství-mšmt-2010* [cit. 2011-02-07], s. 23 Dostupné na WWW: <<http://www.ucitelskenoviny.cz/userfiles/file.doc>>.

²⁵ Srov. MŠMT. *Strukturální fondy EU* [cit. 2011-03-19]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vpk-obdobi-2007-2013/>>.

2.5 Financování z prostředků zřizovatele

Rozpočtový proces na úrovni kraje vychází ze zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění. Rozpočet kraje na nový kalendářní rok schvaluje zastupitelstvo. Neprodleně po schválení rozpočtu kraje je proveden rozpis rozpočtu v podrobném členění podle rozpočtové skladby včetně závazných ukazatelů organizací, který schvaluje rada kraje.

Každá školská organizace po obdržení údajů z rozpisu rozpočtu zpracuje svůj schválený rozpočet, který v daném termínu a na předepsaném formuláři předloží odboru školství, mládeže a tělovýchovy krajského úřadu ke kontrole. Rozpočet obsahuje detailní rozpis plánovaných nákladů a výnosů, financovaných přímo zřizovatelem - krajem. Schválený rozpočet je pro dané období závazným dokumentem pro veškerou činnost školské organizace. Podrobnější popis postupu sestavování rozpočtu včetně přílohy je uveden v kapitole 4.2.

2.5.1 Neinvestiční příspěvky

Neinvestiční příspěvky z prostředků zřizovatele - kraje jsou tvořeny:

- příspěvky na provoz,
- příspěvky na provoz – na odpisy
- účelové příspěvky z rozpočtu kraje.

Příspěvek na provoz je určený na krytí běžných provozních výdajů, jako je spotřeba energií, spotřeba materiálu, běžné opravy, ostatní služby a další běžné výdaje. Každá organizace je povinna účelně nakládat se svěřenými finančními prostředky. Pokud skutečná výše nákladů a výnosů v průběhu rozpočtového roku neodpovídá jejich rozpočtované výši, je organizace povinna učinit taková opatření, která zajistí vyrovnaný výsledek hospodaření. Příspěvek na provoz z rozpočtu kraje je poskytován organizacím zpravidla měsíčně ve výši 1/12 schváleného ročního objemu a je poskytován pouze v hlavní činnosti.

Příspěvek na odpisy majetku je určený na finanční krytí účetních odpisů, jež jsou zdrojem investičního fondu příspěvkové organizace. Příspěvek na odpisy je závazným ukazatelem, je organizaci poskytován zpravidla 4x ročně do výše

schváleného ročního plánu odpisů v termínech schválených zastupitelstvem kraje. Týká se odpisů majetku pouze v hlavní činnosti. Pokud organizace pořídí nový majetek a zahájí jeho odepisování, požádá zřizovatele o změnu odpisového plánu a současně o navýšení dotace na krytí odpisů.

Dalším druhem neinvestičního příspěvku může být **účelový příspěvek** z rozpočtu kraje, určený na konkrétní účel, např. na opravy nemovitého majetku. Tento účelový příspěvek z rozpočtu kraje je poskytován organizacím zpravidla jednorázově, u větších akcí postupně podle skutečných nákladů. Příspěvek je poskytován pouze v hlavní činnosti.

2.5.2 Investiční příspěvky

Příspěvky na investiční výdaje z rozpočtu kraje jsou poskytovány organizacím zpravidla jednorázově, u větších akcí postupně podle skutečných nákladů. Příspěvková organizace může provádět bez souhlasu zřizovatele opravy a údržbu svěřeného majetku nepřevyšujících 200 tis. Kč na jednotlivou akci.

Na financování velkých investičních akcí se zpravidla spolupodílejí i dotčené příspěvkové organizace, které část výdajů financují ze svých investičních fondů buď přímo, nebo formou nařízeného odvodu investičních prostředků zřizovateli, který je v případě velkých investičních akcí investorem.²⁶

---

²⁶ Srov. Olomoucký kraj. *Zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem, účinnost od 1.11.2009* [cit. 2010-11-28]. s. 8-10. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/E5A4BB2B-F7BE-4B8G-9C17DBAAC60BC/0/Zásady_řízení_příspěvkových_organizací_zřizovaných_Olomouckým_krajem_účinnost_od_1_11_2009.doc>.

3. Interní financování středních škol

Interní financování středních škol je tvořeno následujícími zdroji:

- 1. peněžní fondy** organizace (fond rezervní, investiční, fond odměn a FKSP,)
- 2. vlastní zdroje** (příjmy od studentů na stravování, ubytování, školné, úroky z běžných účtů a ostatní finanční výnosy),
- 3. vedlejší činnost** školy - na základě živnostenského listu a souhlasu zřizovatele může škola provádět ekonomickou činnost v různých oblastech,
- 4. dary a sponzoring.**

3.1 Peněžní fondy

Prostředky peněžních fondů tvoří další zdroj financování příspěvkové organizace. Organizace v souladu se Zásadami řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem vytváří a používá:

- a) rezervní fond,
- b) investiční fond,
- c) fond odměn,
- d) fond kulturních a sociálních potřeb.

Rezervní fond příspěvková organizace vytváří ze zlepšeného výsledku hospodaření, který může být snížený o případný příděl do fondu odměn. Výši přídělu do fondu schvaluje zřizovatel. Dalším zdrojem rezervního fondu mohou být peněžní dary a nevyčerpané prostředky poskytnuté organizaci na delší časové období (např. Evropské sociální fondy).

Rezervní fond může organizace využít k úhradě ztráty z hospodaření za předchozí léta, k časovému překlenutí nesouladu mezi výnosy a náklady a k dalšímu rozvoji své činnosti. V případě uložených sankcí za porušení rozpočtové kázně se k úhradě použije též rezervní fond.

Přijaté peněžní dary organizace využije podle požadavku dárce (např. na nákup učebních pomůcek) a nevyčerpané prostředky přijaté z evropských mechanismů jsou použity v následujícím období pro daný účel.

Souhlas k posílení investičního fondu z rezervního fondu schvaluje rada kraje na základě žádosti organizace prostřednictvím odboru školství, mládeže a tělovýchovy.

Investiční fond je tvořen účetními odpisy hmotného a nehmotného majetku, které příspěvková organizace provádí v souladu se schváleným odpisovým plánem. Dalšími zdroji mohou být dary určené k investičním účelům, výnosy z prodeje majetku ve vlastnictví organizace a z prodeje svěřeného dlouhodobého majetku, pokud k tomu dá zřizovatel souhlas. Zdrojem investičního fondu jsou i přijaté investiční dotace a povolené převody z rezervního fondu.

Investiční fond organizace čerpá v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., a v souladu se Zásadami řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem. Jedná se zejména o financování investičních výdajů, k úhradě nařízených odvodů do rozpočtu zřizovatele (odvod z odpisů) a k posílení zdrojů na financování údržby a oprav majetku.

Návrh na rozdělení výsledku hospodaření do **fondu odměn** předkládá příspěvková organizace k odsouhlasení zřizovateli v rozborech hospodaření.

Z fondu odměn lze financovat případné překročení prostředků na platy a je možné jej využít i pro výplatu odměn zaměstnancům. Z fondu odměn nelze čerpat zákonné odvody na zdravotní a sociální zabezpečení, které souvisí s vyplacenými prostředky tohoto fondu.²⁷

Výši tvorby fondu a hospodaření s **fondem kulturních a sociálních potřeb** (FKSP) v organizacích zřízených územními samosprávnými celky upravuje vyhláška Ministerstva financí ČR č. 114/2002 Sb., která stanovuje přesná pravidla hospodaření s tímto fondem.

Fond je tvořen základním přidělem ve výši 2 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, na odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci v rámci odborného výcviku na produktivních

---

²⁷Srov. Olomoucký kraj. *Zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem od 1.11.2009* [cit. 2011-01-17]. s. 8 - 12. Dostupné na WWW:<[25](http://www-kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/E5A4BB2B-F7BE-4B8G-9C17-D0BAAC60BC/0/Zásady_řízení_příspěvkových_organizací_zřizovaných_Olomouckým_krajem_účinnos_t_od_1-11-2009.doc.>.</p></div><div data-bbox=)

činnostech žáků učilišť. Dalším příjmem fondu jsou splátky z půjček poskytnutých na bytové účely do konce roku 1992, náhrady škod a pojistná plnění od pojišťovny, pokud dojde k poškození majetku pořízeného z FKSP a peněžní a jiné dary určené fondu. Příjmem FKSP u příspěvkových organizací mohou být příjmy z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, pokud jejich provoz příspěvková organizace hradila nebo na ně přispívala z tohoto fondu.

Vyhláška ukládá organizaci povinnost stanovit způsob čerpání fondu, organizace zpracuje rozpočet fondu, který se skládá z příjmové a výdajové části.

*„Fond kulturních a sociálních potřeb je určen k zabezpečování kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců, bývalých zaměstnanců, žáků středních odborných učilišť a učilišť a jejich rodinných příslušníků“.*²⁸

Využívá se na příspěvky na provoz zařízení, která slouží kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců, na příspěvky na vitamíny, příspěvky na vybavení ke zlepšení pracovních podmínek, a to nad rámec povinného vybavení, pořízení hmotného majetku, půjčky na bytové účely, stravování, rekreace, kulturu, tělovýchovu a sport, výměnné akce, sociální výpomoci a půjčky, penzijní připojištění, pojistné na soukromé životní pojištění, příspěvek odborové organizaci a dary. Na poskytnutí příspěvku nebo jiné plnění z fondu není právní nárok.²⁹

3.2 Vlastní zdroje organizace

Příspěvkové organizace mohou mít v rámci své hlavní činnosti určité vlastní příjmy. Jsou to zejména příjmy ze školného na vyšších odborných školách, příjmy od studentů za ubytování na domovech mládeže, příjmy za stravné ve školních jídelnách a pod, příjmy za prodej materiálu a nepotřebného a jinou školskou organizací nepoužitelného majetku (na základě schválení zřizovatelem), úroky z běžných účtů a jiné ostatní výnosy. Tyto příjmy však nestačí na úhradu nákladů spojených se zabezpečením veřejných statků.

---

²⁸ LIBNAROVÁ, A., ČORNEJOVÁ, H., PETEROVÁ, H., *Jak správně vytvářet a využívat FKSP*, s.16.

²⁹ Srov. LIBNAROVÁ, A., ČORNEJOVÁ, H., PETEROVÁ, H., *Jak správně vytvářet a využívat FKSP*, s. 7-27.

3.3 Vedlejší činnost škol

Zřizovatel – kraj nebo obec může své příspěvkové organizaci vymežit v rámci její vedlejší hospodářské činnosti druhy a rozsah této činnosti. Činnost by měla být v zásadě zisková a měla by přinášet další finanční zdroje pro financování hlavní neziskové činnosti organizace. Ztrátové činnosti nemají smysl, snižují efektivnost hospodaření příspěvkové organizace. Zisk z hospodářské činnosti je předmětem daně z příjmů právnických osob. Na příspěvkové organizace se vztahují určitá daňová zvýhodnění, upravená zákonem o daních z příjmů.³⁰

Zisk z této činnosti po schválení zřizovatelem vytváří fondy příspěvkové organizace a je následně použit k financování činnosti hlavní.

Hospodaření této vedlejší (doplňkové) činnosti musí být v účetnictví vedeno odděleně od činnosti hlavní. Konkrétní druhy hospodářské činnosti jsou popsány v kapitole 4.5 této práce.

3.4 Dary, sponzoring

Finanční dary od fyzických nebo právnických osob bývají na základě darovací smlouvy konkrétně určeny např. na pořízení pomůcek pro výuku nebo vybavení pro studenty. Finanční dary jsou tvorbou rezervního fondu organizace.

Další příležitostí a možností financování školství je fundraising. Fundraising je definován jako soubor nejrůznějších činností, jejichž smyslem je získání finančních zdrojů, darů nebo jiných výhod. Pro úspěšnost této činnosti je nutné mít potřebné znalosti a dovednosti zejména v marketingu, psychologii a pod. Nesmí být opomenuta taktéž právní stránka vztahu.

Finanční zdroje lze teoreticky získat od podnikatelských subjektů (právnické i fyzické osoby), nadací a fondů, státní správy, individuálních dárců, zahraničních subjektů a ostatních soukromých osob. Důvodem dárcovství pro dáorce může být součást reklamy nebo prezentace v marketingovém záměru firmy, sponzoring, který veřejnost

---

³⁰ Srov PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 298.

od dárce očekává, spojení firmy s činností žadatele, patriotismus, osobní vztahy či daňová výhoda pro dárce.³¹ V situaci, kdy školský systém nedisponuje dostatečným objemem finančních zdrojů, je tento způsob možným řešením doplnění potřebného objemu finančních prostředků.

---

³¹ Srov. PUCHINGER, Z., *Úvodní kapitoly k financování školství*, s. 68-74.

4. Analýza finančních a ekonomických údajů konkrétní střední školy

V následující části bakalářské práce jsou teoretické možnosti a způsoby financování regionálního školství, zpracované v předešlých kapitolách, názorně uvedeny na konkrétní střední odborné škole v období let 2007 - 2009. Vzhledem k přání školy zůstat v anonymitě je název školy smyšlený. Zdrojem dat a informací pro analýzu financování této školy se staly internetové stránky Olomouckého kraje "Závěrečný účet - Příloha (školství Olomouc) za roky 2007³², 2008³³ a 2009"³⁴. Data v těchto materiálech pocházejí z Rozborů hospodaření příspěvkových organizací Olomouckého kraje za jednotlivé roky, které po ukončení kalendářního roku zpracovává každá školská příspěvková organizace, tedy i naše škola xy a jsou použita pro zpracování všech následujících tabulek této kapitoly.

4.1 Základní údaje o střední škole xy

Střední odborná škola xy, jejímž zřizovatelem je územní samosprávný celek – Olomoucký kraj (platná zřizovací listina), je zařazena v rejstříku škol a školských zařízení. Je to příspěvková organizace, její hlavní činností je poskytování středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání žákům a studentům v různých studijních oborech. Studijní obory na střední škole jsou čtyřleté, zakončené maturitní zkouškou. Na vyšší odborné škole jsou v délce trvání 3 nebo 3,5 roku, ukončené absolutoriem.

Škola má dlouholetou tradici, navštěvuje ji přibližně 700 studentů denního studia. Škola má vlastní školní jídelnu s kapacitou 700 osob a k ubytování studentů slouží

---

³² Srov. Olomoucký kraj. *Závěrečný účet 2007 Příloha 12a (školství-Olomouc)* [cit. 2010-11-30]. Dostupné na WWW: <[http://www-kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/72850F94-C22E-4687-9862-EE040C21D937/0/5/Závěrečný_účet_2007_Příloha_12a\(školství-Olomouc\).xls](http://www-kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/72850F94-C22E-4687-9862-EE040C21D937/0/5/Závěrečný_účet_2007_Příloha_12a(školství-Olomouc).xls)>.

³³ Srov. Olomoucký kraj. *Závěrečný účet 2008 Příloha 12a (školství-Olomouc)* [cit. 2010-11-30]. Dostupné na WWW: <[http://www-kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/1D54861E-3494-4535-96BC-1FB7B380F8BF/0/5/Závěrečný_účet_2008_Příloha_12a\(školství-Olomouc\).xls](http://www-kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/1D54861E-3494-4535-96BC-1FB7B380F8BF/0/5/Závěrečný_účet_2008_Příloha_12a(školství-Olomouc).xls)>.

³⁴ Srov. Olomoucký kraj. *Závěrečný účet 2009 Příloha 13 (školství-Olomouc)* [cit. 2010-11-30]. Dostupné na WWW: <[http://www-kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/F760A43E-5BAE-41E3-B467-34A837211D6C/0/8/Závěrečný_účet_2009_Příloha_13\(školství-Olomouc\).xls](http://www-kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/F760A43E-5BAE-41E3-B467-34A837211D6C/0/8/Závěrečný_účet_2009_Příloha_13(školství-Olomouc).xls)>.

domov mládeže s kapacitou 180 ubytovaných. Výchovu a vzdělávání studentů na škole zabezpečuje přibližně 65 pedagogických, 7 výchovných a 22 nepedagogických pracovníků.

4.2 Rozpočet školy a jeho sestavení

Rozpočetnictví je hlavním nástrojem finančního řízení. Je zaměřeno na stanovení budoucích nákladů, výnosů, výsledku hospodaření, příjmů a výdajů, které vyplývají z dlouhodobých i krátkodobých cílů organizace, a na kontrolu plnění těchto cílů.

Rozpočet je plán, jehož pomocí zjišťujeme náklady a výnosy organizace nebo vnitropodnikových útvarů na jejich plánovanou činnost v určitém období. Jeho funkcí je především ukládat úkoly v nákladech, kontrolovat hospodárnost a poskytovat podklady pro zúčtování nákladů a výnosů v účetnictví.³⁵

Rozpočet na nový kalendářní rok škola sestavuje přibližně v měsíci září běžného roku na základě analýzy nákladů a výnosů z minulých let, analýzy očekávaných skutečností běžného roku a plánů na další rozvoj školy na rok příští. Rozpočet se sestavuje v členění nákladů a výnosů podle jednotlivých účtů výkazu nákladů a výnosů (výsledovky). Při sestavení rozpočtu musí organizace kromě předpokládaných přidělených prostředků od MŠMT a kraje zapojit i své vlastní zdroje financování – příjmy za školné, ubytování, stravování a pod. i vlastní finanční fondy, zejména je to investiční fond, určený na pořízení, opravy a udržování svěřeného majetku, rezervní fond a fond odměn. Zpracování rozpočtu za školu je velmi náročné vzhledem k tomu, že střední škola xy zahrnuje čtyři činnosti v rámci hlavní činnosti (v označení podle odvětvového třídění rozpočtové skladby jako paragraf):

- 3122 - střední škola,
- 3150 - vyšší odborná škola,
- 3147 - domov mládeže,
- 3142 - školní jídelna

a čtyři druhy činností v rámci vedlejší činnosti:

- komerční stravování,

---

³⁵ Srov. SYNEK, M., *Manažerská ekonomika*, s. 120-121.

- komerční ubytování,
- pořádání kurzů a seminářů,
- pronájem majetku.

Vedení školy tento schválený rozpočet rozpracuje konkrétně podle požadovaného členění a druhů financování, předloží jej ke schválení odboru školství, mládeže a tělovýchovy krajského úřadu. Rozpočet se po odsouhlasení tímto odborem stává součástí rozpočtu územního správního celku pro příští rok. Po schválení Radou kraje je škola seznámena se schváleným rozpočtem na nový kalendářní rok. Rozpočet obsahuje kromě rozpisu finančních prostředků na provoz a odpisy i závazné ukazatele, které je organizace povinna dodržet – cílem hospodaření je vyrovnaný nebo ziskový výsledek hospodaření a povinnost nařízeného odvodu z odpisů zřizovateli.

MŠMT, jako rozhodující poskytovatel finančních prostředků ze státního rozpočtu prostřednictvím krajského úřadu, stanovuje v souvislosti s poskytováním přímých výdajů na vzdělávání následující **závazné ukazatele rozpočtu**:

1. **Neinvestiční výdaje (NIV) celkem**, z toho:
  - mzdové prostředky (MP) celkem, z toho:
    - prostředky na platy
    - prostředky na ostatní osobní náklady (OON)
2. **Limit počtu zaměstnanců**

Jako **orientační ukazatele** jsou stanoveny:

- odvody (pojistné a příděly do FKSP)
- ostatní přímé neinvestiční výdaje (přímé ONIV), z toho náhrady.³⁶

Tyto závazné ukazatele rozpočtu musí dodržovat každá školská příspěvková organizace, která prostřednictvím krajského úřadu obdržela prostředky státního rozpočtu, kapitoly 333. Nevyčerpané prostředky se vrací zpět do státního rozpočtu.

V průběhu roku musí organizace do rozpočtu promítnout změny, které nastanou – snížení nebo zvýšení jednotlivých dotačních položek na základě rozpočtových opatření, vydávaných zřizovatelem a zpracovat tak upravený rozpočet. Jednou z takových změn může být například řešení potřeby organizace zvýšit rozpočet na odpisy v průběhu roku, kdy je například pořízen nový investiční majetek a vznikly nové odpisy, se kterými původní rozpočet nepočítal.

---

³⁶ Srov. PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 326 - 327.

Po sestavení účetní uzávěrky za kalendářní rok se v rámci Rozborů hospodaření, které organizace předkládá zřizovateli v textové i tabulkové podobě, schválený a upravený rozpočet roku porovnává se skutečnými výsledky hospodaření. Srovnáním ekonomických materiálů (rozborů hospodaření) za roky 2007, 2008 a 2009 mohou být posouzena konkrétní data. Vzor sestaveného rozpočtu je uveden v příloze této bakalářské práce a popisuje konkrétní plánované rozdělení nákladů podle způsobu financování (z příspěvku na provoz a z vlastních zdrojů).

4.3 Externí zdroje financování hlavní činnosti

Střední odborná škola při zpracování ročního rozpočtu nákladů, výnosů a zisku pro svou hlavní činnost musí mít zpracovány rozpočty pro jednotlivé součásti školy (střední škola, vyšší odborná škola, školní jídelna, domov mládeže). Hlavní činnost školy je financována především:

- z příspěvků MŠMT ČR na normativní a programové financování (tzn. příspěvky na přímé náklady a ostatní příspěvky),
- z příspěvků na provoz a na odpisy od zřizovatele – kraje.

Škola si musí správně naplánovat i další zdroje financování, kterými jsou vlastní příjmy organizace, v našem případě příjmy za školné, stravování studentů, ubytování na domově mládeže a ostatní. V následující tabulce č. 1 je zpracován přehled jednotlivých zdrojů financování za roky 2007 - 2009.

Tab. 1 - Zdroje financování hlavní činnosti v letech 2007 - 2009 v tis.Kč

Zdroje financování hlavní činnosti v tis.Kč							
rok	státní rozpočet			rozpočet ÚSC		vlastní zdroje	celkem
	normativní financování	programové financování	ESF	provoz	odpisy		
2007	42 938,30	40,10	0,00	5 587,00	1 273,00	4 605,20	54 443,60
2008	41 723,00	273,75	0,00	5 587,00	1 186,00	4 491,85	53 261,60
2009	40 335,30	62,00	3 650,40	5 587,00	1 278,00	4 335,00	55 247,70
celkem	124 996,60	375,85	3 650,40	16 761,00	3 737,00	13 432,05	

Z uvedeného přehledu vyplývá, že množství finančních zdrojů ze státního rozpočtu prostřednictvím MŠMT - normativní financování (viz kap. 2.2.) se postupně snižovalo. Základní skutečností pro získání finančních zdrojů ze státního rozpočtu pro školu je

naplněnost kapacity školy studenty. Počet studentů v jednotlivých letech byl přibližně stejný na střední škole, činil průměrně 460 žáků, kolísal však na vyšší odborné školy (250 – 280 studentů) v souvislosti s délkou studia jednotlivých oborů. Studijní obory byly 3,5leté a 3leté. K poklesu počtu studentů a tím i příspěvku na přímé náklady došlo v roce 2009, kdy počet studentů vyšší odborné školy poklesl o 39, protože jejich studium bylo zakončeno v lednu roku 2009 po 3,5letém studiu absolutoriem. Finanční propad v rozpočtu ze státního rozpočtu činil asi 1,2 mil. Kč.

Prostředky od zřizovatele (kraje) na provoz byly ve sledovaném období ve stejné výši. Příspěvek na odpisy v jednotlivých letech vycházel z odpisového plánu školy a proto se meziročně měnil. Odpisový plán se snižoval v souvislosti s ukončením odpisování majetku a naopak se zvyšoval při vzniku nových odpisů při pořízení nového investičního majetku.

K rozdílům mezi jednotlivými roky dochází také u programového financování, tzv. účelových prostředků, které bývají škole přidělovány adresně, pokud si škola o ně zažádá (např. podpora romských žáků středních škol) či se škola zapojí do programu, na který jsou určeny (např. rozvoj informačních technologií). Dotace na jednotlivé programy v letech 2007 - 2009 představuje tab. 2:

Tab. 2 - Programové financování v letech 2007 - 2009 v tis. Kč

Program:	2007	2008	2009
Zvýšení nenárokových složek platu PP	0,00	217,00	0,00
Rozvoj informačních technologií	40,10	52,75	45,00
Podpora romských žáků středních škol	0,00	4,00	17,00
Celkem	40,10	273,75	62,00

Všechny dotace v letech 2007-2009, které škola získala pro svoji činnost, byly plně vyčerpány, bylo provedeno jejich finanční zúčtování a žádné prostředky nebyly vráceny zpět do státního rozpočtu nebo do rozpočtu kraje.

V roce 2009 se škola zapojila do Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, ze kterého získala částku 3 650,4 tis. Kč na realizaci programu tvorby výukových programů odborných předmětů pro studenty středních škol. Neinvestiční dotace byla použita na nákup počítačového a softwarového vybavení, mzdové prostředky zúčastněných pedagogických pracovníků za tvorbu výukových

programů a náklady spojené s realizací projektu. Celý příspěvek nebyl v roce 2009 plně vyčerpán, zůstatek ve výši 104,88 tis. Kč byl k datu 31.12.2009 převeden na rezervní účet školy a v roce 2010 byly tyto finanční prostředky z RF opět zapojeny do další realizace projektu. V investiční části projektu škola získala prostředky na zakoupení počítačového serveru ve výši 102,34 tis. Kč.

Na financování tohoto projektu se podílí 85 % ESF a 15 % MŠMT. Projekt bude pokračovat do roku 2012.

Stávající systém financování regionálního školství ze státního rozpočtu, založený na kombinaci výkonového a programového financování, lze považovat za poměrně optimální v případě, že škola bude mít stále dostatek studentů. Normativní financování mělo v jednotlivých letech klesající tendenci, větší podíl programového financování přinesl škole další potřebné finanční prostředky, zejména prostředky ESF.

Externí zdroje financování provozu školy xy nepostačují na krytí potřeb školy v oblasti rekonstrukce a modernizace staré historické budovy školy i domova mládeže. Škola požádala zřizovatele v plánu investiční činnosti do roku 2013 cca o částku 25 mil Kč, nutnou na provedení rekonstrukce elektroinstalace, sanitárních zařízení, osvětlení ve třídách, výměnu oken a další opravy na domově mládeže. Do konce roku 2010 však k realizaci těchto oprav nedošlo.

4.4 Interní zdroje financování hlavní činnosti

Kromě finančních prostředků ze státního rozpočtu a prostředků územního správního celku se zapojují do financování hlavní činnosti i interní zdroje, mezi které řadíme vlastní zdroje a příjmy školy, peněžní fondy a jiné zdroje - dary.

4.4.1 Vlastní zdroje

Vlastní zdroje financování (kromě fondů) organizace jsou peněžní prostředky, které jsou vybírány od studentů, jsou určeny k pokrytí nákladů spojených s jejich stravováním, ubytováním a pod. Stanovení cen a kalkulací musí být provedeno tak, aby byly pokryty určené náklady a aby poskytované služby byly přístupné pro všechny sociální typy rodin studentů:

- školné na vyšší odborné škole činí 1 500,- Kč za jeden semestr,
- cena ubytování studenta na domově mládeže je stabilní a neměnná od roku 2004 a činí 1 200,- Kč za měsíc,
- stravné pro studenta ve školní jídelně činí 25,- Kč za oběd, studenti hradí pouze cenu potravin. Škola jim ale umožňuje využívat možnost celodenního stravování, studenti si mohou zakoupit snídaně, drobné občerstvení i večere.

Studenti mohou provádět úhrady hotově v pokladně školy nebo bankovním převodem.

Příjmy od studentů za školné na vyšší odborné škole byly v jednotlivých letech odvislé od počtu studentů, kteří školu navštěvovali a od délky studia (viz kap. 4.3). V případě velmi dobrých studijních výsledků byli studenti osvobozeni od placení školného za letní semestr.

Příjmy za ubytování na domově mládeže byly v letech 2007 a 2008 srovnatelné, ve 2. pololetí 2009 nedošlo k naplnění celé kapacity domova, což se posléze promítlo ve výši celkových výnosů na domově mládeže.

Celkové počty obědů pro žáky a studenty se meziročně snižovaly (viz tab. 3) jednak poklesem počtu studentů v roce 2009 na vyšší odborné škole, dále omezením výběru stravy. V dřívějších letech si mohli studenti vybrat ze 3 teplých a 1 studeného jídla, v roce 2009 byl výběr pouze ze 2 jídel. K této změně došlo z důvodu určitého tlaku zřizovatele na dodržování tzv. spotřebního koše, což jsou kritéria skladby jednotlivých druhů potravin ve společném stravování, které každá školní jídelna musí dodržovat. Při volném výběru ze 4 jídel to byl technický problém ve vykazování.

K dalším vlastním zdrojům financování patří též úroky z prostředků na bankovních účtech, které jsou ale v zanedbatelné výši a v porovnání jednotlivých let klesají.

Protože součástí interních zdrojů této školy jsou i její **peněžní fondy**, v následující části práce bude provedena analýza stavu jednotlivých fondů, jejich tvorby i čerpání v jednotlivých letech. Při porovnávání vývoje stavu jednotlivých účtů byly využity materiály Rozborů hospodaření za roky 2007 až 2009, dostupné na internetových stránkách Olomouckého kraje (viz kap. 4) a interní materiály školy xy.

4.4.2 Rezervní fond

Rezervní fond (RF) škola xy tvořila v souladu se zákonem 250/2000 Sb., od roku 2001 svými výsledky hospodaření a drobnými peněžními dary. Po celou dobu byl krytý finančními prostředky, uloženými na běžném účtu školy, viz tab. 3.

Tab. 3 - Rezervní fond v tis. Kč

Rok	Počáteční stav	Tvorba	Čerpání	Konečný zůstatek
2007	699,83	23,25	25,20	697,88
2008	697,88	435,14	768,14	364,88
2009	364,88	443,04	297,46	510,46

Tvorbu rezervního fondu v jednotlivých letech ovlivňoval zejména vysoký podíl z výsledků hospodaření v předcházejícím období, zejména podíl na zisku z roku 2007, který činil 420,51 tis. Kč a podíl na zisku z roku 2008, který činil 320,70 tis. Kč. Jako tvorba RF byly též peněžní dary, které škola v jednotlivých letech získala od drobných sponzorů. Dary byly určeny na nákup učebních pomůcek pro studenty. V roce 2009 se ve tvorbě RF promítlo zaúčtování zůstatku nedočerpané dotace projektu ESF, který byl v roce 2010 z rezervního fondu účetně převeden a byl využit k dalšímu financování projektu ESF viz tab. 4.

Tab. 4 - Tvorba rezervního fondu v tis. Kč

Rok	Peněžní dary	Výsledky hosp.	Nedočerp.dotace	Tvorba celkem
2007	22,25	1,00	0,00	23,25
2008	14,63	420,51	0,00	435,14
2009	17,46	320,70	104,88	443,04

Rezervní fond byl čerpán na pořízení učebních pomůcek z přijatých peněžních darů od několika drobných sponzorů, na základě rozhodnutí zřizovatele došlo k přesunu z RF do investičního fondu a v roce 2008 byly prostředky fondu použity pro další rozvoj organizace - vybavení kuchyněk pro výuku studijního oboru nutriční asistent viz tab. 5.

Tab. 5 - Čerpání rezervního fondu v tis. Kč

Rok	Použití darů	Posílení IF	Další rozvoj org.	Celkem
2007	25,20	0,00	0,00	25,20
2008	14,63	500,00	253,52	768,15
2009	17,46	280,00	0,00	297,46

4.4.3 Investiční fond

Investiční fond (IF) slouží organizaci zejména k financování pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a k rekonstrukci a modernizaci majetku, který má škola svěřený do užívání od zřizovatele - kraje. Ve sledovaných letech byl plně krytý finančními prostředky, které byly uloženy na běžném účtu školy a v účetnictví školy zachyceny samostatnou analytikou viz tab. 6.

Tab.6 - Investiční fond v tis. Kč

Rok	Počáteční stav	Tvorba	Čerpání	Konečný zůstatek
2007	326,61	1 315,44	909,96	732,09
2008	732,09	1 743,00	1 737,30	737,79
2009	737,79	1 719,16	2 400,70	56,25

Fond je vytvářen především odpisy majetku z hlavní i vedlejší činnosti, které uvedeném roce vycházejí ze schváleného odpisového plánu, dále převodem z rezervního fondu po schválení zřizovatelem a v roce 2009 i investiční dotací z projektu ESF na pořízení investičního majetku. Tvorbu fondu uvádí tab. 7.

Tab. 7 - Tvorba investičního fondu v tis. Kč

Rok	Odpisy hl.čin.	Odpisy vedl.čin.	Převod z RF	Inv.dotace	Celkem
2007	1 275,44	40,00	0,00	0,00	1 315,44
2008	1 192,40	50,60	500,00	0,00	1 743,00
2009	1 278,00	58,82	280,00	102,34	1 719,16

Investiční fond škola v období 2007 - 2009 použila k plnění nařízení od zřizovatele provést odvod z odpisů na účet kraje. V roce 2007 činil odvod z odpisů 50 % z dotace na odpisy majetku, v roce 2008 55,7 % dotace na odpisy a v roce 2009 celkem 1 894,5 tis. Kč. Na základě rozpočtových opatření odvedla škola zřizovateli odvod

z odpisů ve výši 100 % dotace na odpisy roku 2009 (1 278 tis. Kč) a další nařízený odvod z investičního fondu ve výši 616,5 tis.Kč. Součástí odvodu byl též přesun z rezervního fondu do fondu investičního ve výši 280 tis. Kč (viz tab. 6) a tyto prostředky byly v rámci zvýšeného odvodu též poukázány zřizovateli. Toto rozhodnutí zřizovatele způsobilo škole problémy s možností vlastního financování nutných oprav a havárií, které nastaly v závěru roku 2009 a které pak nepříznivě ovlivnily výsledek hospodaření v hlavní činnosti.

Z fondu byly v jednotlivých letech financovány nákupy investičního majetku (dataprojektor, konvektomat pro školní jídelnu, kamerový systém na domově mládeže, telefonní ústředna), vybudování školních kuchyňek pro výuku nového studijního oboru nutriční asistent, rekonstrukce a opravy majetku. Investiční dotace v rámci projektu ESF byla čerpána na pořízení počítačového serveru viz tab.8.

Tab. 8 - Čerpání investičního fondu v tis. Kč

Rok	Odvod zřizovateli	Pořízení maj. a opravy	Celkem
2007	636,50	273,46	909,96
2008	664,00	1 073,30	1 737,30
2009	1 894,50	506,20	2 400,70

4.4.4 Fond odměn

Fond odměn byl v uvedené roky tvořen přídělem z výsledků hospodaření a čerpán v jednotlivých obdobích na odměny pro ředitele školy, schválené zřizovatelem. Byl taktéž plně krytý finančními prostředky, uloženými na běžném účtu školy a v účetnictví vedeném se samostatnou analytikou viz tab. 9.

Tab. 9 - Fond odměn v tis. Kč

Rok	Počáteční stav	Tvorba	Čerpání	Konečný zůstatek
2007	213,64	1,00	16,91	197,73
2008	197,73	23,00	15,10	205,63
2009	205,63	35,60	22,30	218,93

4.4.5 Fond kulturních a sociálních potřeb

FKSP školy xy je vytvářený podle Vyhlášky MF č. 114/2002 Sb., přidělem ve výši 2 % z objemu hrubých mezd v hlavní i vedlejší činnosti. Prostředky fondu jsou uloženy na samostatném bankovním běžném účtu viz tab.10.

Tab. 10 - Fond kulturních a sociálních potřeb v tis. Kč

Rok	Počáteční stav	Tvorba	Čerpání	Konečný zůstatek
2007	335,68	594,87	536,80	393,75
2008	393,75	592,19	691,95	293,99
2009	293,99	596,60	648,65	241,94

Vedení školy spolu s odborovou organizací tvoří rozpočet FKSP pro každý rok. Možnosti čerpání fondu jsou upraveny Kolektivní smlouvou, kde je např. stanoven příspěvek na stravování pro zaměstnance ve výši 11,30 Kč na 1 oběd, pro bývalé zaměstnance ve výši 5,75 Kč na 1 oběd, dále například příspěvek na penzijní pojištění ve výši 300,- Kč měsíčně nebo výše finančních darů k životním a pracovním jubileím (např. první odchod do starobního důchodu 3 000,- Kč) viz tab. 11.

Tab.11 - Čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb v tis. Kč

Rok	Stravování zam.	Kultura, rekreace	Penz.pojištění	Finanční dary
2007	153,29	157,68	206,63	19,20
2008	152,73	285,71	227,02	26,50
2009	163,98	220,23	224,43	40,00

4.5 Rozpočet vedlejší doplňkové činnosti

Škola xy na základě schválení zřizovatelem provozuje čtyři doplňkové činnosti:

- komerční stravování,
- komerční ubytování,
- pořádání a organizování kurzů a seminářů,
- poskytování jednorázových či pravidelných pronájmů svěřeného majetku.

I pro tuto vedlejší činnost je každoročně sestavován rozpočet jednotlivých druhů činností, který po analýze minulých období a reality běžného roku plánuje operativní roční rozpočet vedlejší činnosti na rok příští.

Protože účetnictví vedlejší činnosti musí být odděleno od činnosti hlavní, je v rámci měsíčních uzávěrek prováděno přeúčtování příslušných nákladů a zúčtování výnosů této činnosti, podléhajících předpisům o DPH.

4.5.1 Komerční stravování

V rámci hlavní činnosti provozuje škola školní jídelnu, na základě živnostenského listu a po souhlasu zřizovatele podniká v **komerčním stravování**. Ve školní jídelně se denně pravidelně stravuje 120 - 150 cizích strávníků. Poskytování stravování je smluvně ošetřeno, služba je hrazena hotově nebo na fakturu. Na základě kalkulací cen komerčního stravování je stanoveno klíčování nákladů s touto činností souvisejících. V rámci této činnosti škola provozovala i bufet, kde si žáci a studenti mohli v průběhu celého dne zakoupit drobné potraviny, cukrovinky a pod.

Přehled celkových nákladů a výnosů komerčního stravování ve sledovaných letech je představen v tab. 12.

Tab. 12 - Přehled nákladů a výnosů v komerčním stravování v tis. Kč

Rok	Náklady	Výnosy	Zisk
2007	2 667,22	2 754,42	87,20
2008	2 766,91	2 950,48	183,57
2009	3 019,84	3 180,40	160,56

Porovnáním výsledků hospodaření v této doplňkové činnosti za tři roky lze hodnotit jako nejúspěšnějším rok 2008, kdy byl dosažen nejvyšší zisk i za skutečnosti, že v tomto roce byla v období prázdnin prováděna rekonstrukce školní jídelny a byl omezen provoz školní kuchyně.

4.5.2 Komerční ubytování

Protože škola provozuje domov mládeže, který je zejména v letních měsících prázdný a nevyužitý, opět na základě živnostenského listu a po schválení zřizovatelem provozuje **komerční ubytování**. Ubytování patří v Olomouci k těm levným, proto o něj mají zájem méně nároční klienti, účastníci nejrůznějších hromadných akcí (Svátky písni, Tělo Olomouc,..). Během školního roku jsou na domově ubytování studenti školy, takže komerční využití domova mládeže je poměrně omezené, ubytování je možné poskytnout pouze jednotlivcům. Komunikaci se zájemci o ubytování zabezpečuje vedoucí domova mládeže, ubytování v ceně 200,- Kč za noc a rekreačního poplatku pro Magistrát města Olomouce ve výši 15,- Kč za osobu a noc je hrazeno většinou hotově, případně na fakturu pro větší skupiny hostů viz tab. 13.

Tab. 13 - Přehled nákladů a výnosů komerčního ubytování v tis. Kč

Rok	Náklady	Výnosy	Zisk
2007	212,35	269,59	57,24
2008	186,59	232,47	45,88
2009	247,46	253,14	5,68

Tato činnost je každoročně zisková, výše zisku ale závisí na množství ubytovaných osob o prázdninách, jak již bylo výše zmíněno. Pokles zisku v roce 2009 byl zapříčiněn prováděnými opravami domova mládeže v letních měsících (rekonstrukce části pokojů a výměna oken).

Další komerční činností, kterou na základě živnostenského listu škola provozuje, je **pořádání kurzů a seminářů**. Odborní vyučující spolu s vedením školy pořádají pro zájemce mnohdy z celé republiky odborné akreditované kurzy a semináře, kurzy první pomoci, konference laboratorních pracovníků, kurzy bazální stimulace a pod. Odborný referent zejména s pomocí internetových stránek školy prezentuje pořádání jednotlivých akcí, eviduje přihlášky účastníků, organizuje vlastní semináře nebo konference a ekonomické podklady předává ekonomce školy k zúčtování viz tab.14 .

Tab. 14 - Přehled nákladů a výnosů u činnosti pořádání kurzů v tis. Kč

Rok	Náklady	Výnosy	Zisk
2007	137,19	137,55	0,36
2008	31,02	48,99	17,97
2009	32,23	67,43	35,20

Po ekonomické stránce je tato činnost lehce zisková, neboť v současné době pracuje v této oblasti speciálního vzdělávání osob spousta firem a o pořádání školících akcí již není mezi odbornou veřejností takový zájem, jako před několika lety. Možností rozvoje v této oblasti by mohlo být například zajišťování kurzů první pomoci pro laickou veřejnost, kde by bylo možné využít vysokých odborných znalostí pedagogů školy.

4.5.3 Pronájem majetku

Škola případným zájemcům z řad veřejnosti je schopna zajistit služby spojené s **pronájmem majetku** - krátkodobě pronajímá několik tělocvičen, aulu, konferenční místnost a odborné učebny. Majetek je pronajímán na základě uzavřené smlouvy s nájemcem a vždy tak, aby tato činnost nenarušovala výuku ve škole. O organizaci pronájmů majetku se stará určený pracovník, jedná se zájemci, připravuje smlouvy, kontroluje jejich dodržování nájemcem tak, aby nedocházelo k poškozování svěřeného majetku. Smlouvy o pronájmu předává na ekonomický úsek, který zajišťuje fakturaci a všechny ekonomické činnosti s tím spojené. Cena jednorázových krátkodobých pronájmů i pronájmů na celý školní rok je stanovena kalkulací jednotlivých pronajímaných prostor za jednu hodinu viz tab. 15.

Tab. 15 - Přehled nákladů a výnosů u pronájmu majetku v tis. Kč

Rok	Náklady	Výnosy	Zisk
2007	250,04	336,25	86,21
2008	210,63	319,55	108,92
2009	246,52	384,73	138,21

Je snahou všech zainteresovaných zaměstnanců školy opravdu využívat volných kapacit školy. Zisk z této činnosti byl ve sledovaných letech velmi zajímavý a příznivě ovlivňoval výsledek hospodaření vedlejší činnosti.

4.6 Hodnocení výsledků hospodaření

"Výnosy, náklady a především výsledek hospodaření (dříve hospodářský výsledek) patří k nejdůležitějším charakteristikám hospodaření každého podniku. Jsou proto předmětem každodenního zájmu manažerů."³⁷

Jak už bylo uvedeno v Tab. 1 - Zdroje financování hlavní činnosti v letech 2007 - 2009 a v závěru kapitoly 4.3 této práce, škola všechny poskytnuté dotace ze státního rozpočtu nebo rozpočtu kraje plně vyčerpala. Výsledek hospodaření v jednotlivých letech pak ovlivňovaly vlastní zdroje financování a jejich výše viz tab. 16.

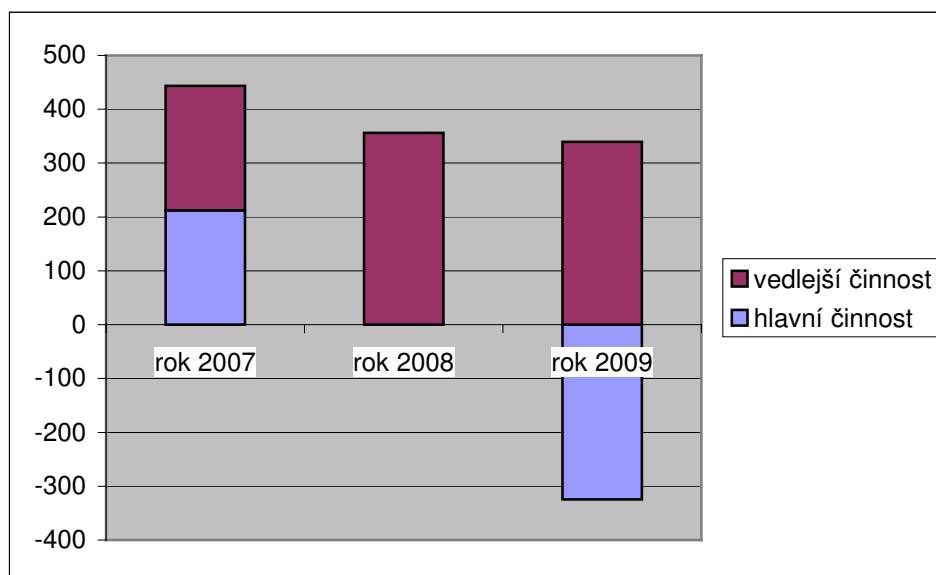
Tab. 16 - Výsledek hospodaření v letech 2007- 2009 v tis. Kč

Rok		Náklady	Výnosy	Výsledek hospodaření
2007	hlavní činnost	54 231,12	54 443,62	212,40
	vedlejší činnost	3 266,80	3 497,81	231,10
	celkem	57 497,92	57 941,43	443,50
2008	hlavní činnost	53 261,62	53 261,62	0,00
	vedlejší činnost	3 195,15	3 551,48	356,30
	celkem	56 456,77	56 813,10	356,30
2009	hlavní činnost	55 572,34	55 247,66	-324,70
	vedlejší činnost	3 546,06	3 885,71	339,70
	celkem	59 118,40	59 133,37	15,00

Po dvou ekonomicky úspěšných letech skončila hlavní činnost v roce 2009 ztrátou 324,7 tis Kč. Tento výsledek byl zapříčiněn zvýšením nákladů na energie a nutností odstranění havárie vody v závěru roku a výpadkem plánovaných výnosů. Došlo k poklesu příjmů za ubytování studentů na domově mládeže a k poklesu příjmů za stravování ve školní jídelně vlivem menšího množství prodaných obědů v závěru roku. Také zásah zřizovatele do hospodaření školy s vlastním investičním fondem (nařízený odvod z odpisů - viz kap. 4.4.3) a následný nedostatek finančních prostředků na provedení oprav a havárie v závěru roku 2009 ovlivnil výsledek hospodaření v hlavní činnosti. Celkový výsledek hospodaření školy za tento rok vyrovnala doplňková činnost,

³⁷ SYNEK, M., *Manažerská ekonomika*, s. 72

takže i tento poslední hodnocený rok skončil v kladných číslech. Vývoj výsledků hospodaření školy naznačuje obr. 2.

Obr. 2 - Výsledek hospodaření v hlavní a vedlejší činnosti v letech 2007 - 2009 v tis. Kč

Vedlejší činnost je po stránce ekonomické pro školu prospěšná. Nesmí být však upřednostňována před hlavním úkolem školy, čímž je výchova a vzdělávání mládeže. Nesmí narušovat chod školy, omezovat studenty při výuce nebo třeba při ubytování na domově mládeže. Taktéž je nutné si stále uvědomovat, že například školní jídelna je tu především pro žáky a studenty a ne pro komerční strážníky. Na tento problém se musí vedení školy spolu s jednotlivými odpovědnými pracovníky zejména zaměřit.

Přesto, že škola vykazovala po všechny roky zisk, nebyla v souvislosti s § 20, odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, odváděna daň z příjmu právnických osob. Vykazovaný zisk byl v následujícím kalendářním roce po schválení zřizovatelem rozdělen do finančních fondů školy a stal se tak zdrojem financování hlavní činnosti pro další léta.

4.7 Analýza SWOT

Řízení, organizování a financování každé firmy je věc složitá. Každá organizace, tedy i tato škola by měla mít zpracovanou analýzu svých silných a slabých míst a příležitostí a hrozeb, kterým je vystavena. Mohla by vyplývat z analýzy SWOT.

Silné stránky školy xy (Strengths):

- významné postavení na trhu nabídek pro studenty v daném oboru v kraji,
- vysoce kvalitní personál – všichni pedagogičtí pracovníci s vysokoškolským vzděláním,
- dlouhodobý trend vzdělávání pedagogů, pravidelné kurzy a školení,
- vybavení školy moderními výukovými pomůckami a technologiemi,
- tradice školy,
- dobré uplatnění studentů na trhu práce,
- úspěšnost maturantů při přijetí na vysoké školy,
- dobrá komunikace se zřizovatelem – územním samosprávným celkem,
- aktivní přístup školy k novým skutečnostem.

Slabé stránky školy (Weaknesses)

- struktura zaměstnanců je tvořena z velké části již „zasloužilými“ zaměstnanci, kteří mohou být méně kreativní, z toho plyne menší pružnost reakcí na novinky, techniky, na nové způsoby výuky,
- vysoké mzdové náklady na tyto „zasloužilé“ pedagogy (s rostoucím počtem odučených let souvisí vyšší stupeň mzdového ohodnocení),
- mzda zaměstnanců je sice tvořena základní složkou a osobním ohodnocením, ale mnohdy není vazba na produktivitu a kvalitu pedagogické práce,
- stará historická budova školy, s jejíž provozem jsou spojeny vysoké náklady (nutnost rekonstrukce a modernizace hygienického zařízení),
- nutnost provedení rekonstrukce domova mládeže (výměna oken a opravy hygienického zařízení v celé budově).

Příležitosti pro školu (Opportunities):

- získání příspěvků na rozvoj školních aktivit (MŠMT, zřizovatel, město,...),

- zapojení se do realizace projektů Evropských sociálních fondů,
- oslovení firem – sponzoring,
- zlepšení komunikace prostřednictvím internetu,
- větší informovanost veřejnosti o činnosti školy,
- zlepšení komunikace a styku s rodiči žáků,
- zlepšení prezentace školy na nejrůznějších akcích, sloužících k informování rodičů možných budoucích studentů, inzerce.

Hrozby pro školu (Threats):

- špatná finanční situace ve školství, nebezpečí odchodu kvalifikovaných a řádně vyškolených učitelů,
- v důsledku krize v národním hospodářství možnost menší podpory od státu a zřizovatele,
- úsporná opatření vlády v poskytování dotací všem resortům hospodářství,
- nedostatek žáků a studentů jako důsledek demografického vývoje společnosti,
- následné snížení dotací na žáka.

4.8 Možnosti dalšího financování školy

Budeme-li budeme vycházet ze závěrů analýzy SWOT školy xy, pro další rozvoj školy bude největší hrozbou očekávaný pokles počtu dětí. Pokračuje trend úbytku počtu žáků v základních školách (pokles o 2,62 % při porovnání let 2009-2010), snižování počtu žáků se začíná výrazněji dotýkat středních škol (pokles o 1,85 %).³⁸

Dá se tudíž očekávat pokles normativního financování. S tím je spojená další hrozba - možný odchod finančně nespokojených učitelů do jiných oblastí hospodářství. Management školy proto musí zaměřit pozornost do oblasti programového financování, kde při aktivitě a připravenosti se naskýtají možnosti dalšího financování.

---

³⁸ Srov. Olomoucký kraj. *Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení OK na rok 2010* [cit. 2010-11-28]. s. 2. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/C32A070208A3-429F-BC79-A2CC2425219B/0/Principy_rozdelovani_dotace_na_priame_naklady_na_vzdelavani_pro_skoly_a_skolska_zarizeni_OK_na_rok_2010.doc>.

Z programů MŠMT na rok 2011 a další roky je to například Dotační program pro oblast prevence rizikového chování (protidrogová problematika, boj proti kriminálním jevům a pod).

MŠMT jako řídicí orgán Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost vyhlásilo na rok 2011 výzvu k předkládání žádostí individuálních projektů ostatních - Oblasti podpory 1.1 - Zvyšování kvality ve vzdělávání, který je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Škola by se mohla zapojit do programu v rámci podpory badatelských aktivit žáků ZŠ a SŠ v přírodních vědách nebo do programu podpory škol v oblasti evaluace, nabídky evaluačních nástrojů a ověřování klíčových kompetencí žáků za účelem zvyšování kvality vzdělávání a to i v mezinárodním kontextu. MŠMT pro příští roky plánuje výzvy týkající se zlepšení vybavenosti tříd a škol a dalšího vzdělávání pedagogů.³⁹ I do těchto programů by se škola xy mohla aktivně zapojit.

Využití sponzorů a dárců by bylo i pro školu xy možností doplnění financování. V posuzovaném období škola získala finanční dary od několika drobných sponzorů na nákup učebních pomůcek a od nadačního fondu věcné dary ve formě knih pro vybavení studentské knihovny. Ve větší míře ale tohoto způsobu financování doposud nebylo využito.

---

³⁹ Srov. MŠMT. *Strukturální fondy EU* [cit. 2011-03-21]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vpk-obdobi-2007-2013/>>.

Závěr

Bakalářská práce se zabývá financováním středního školství, zřizovaného územním samosprávným celkem. Financování je specifické ve své vícezdrojové podobě. Je tvořeno z rozhodující části příspěvky ze státního rozpočtu prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kapitoly 333 státního rozpočtu, příspěvky od kraje jako zřizovatele, vlastními fondy, vlastními zdroji financování i vedlejší činností školy.

Za období let 2007 - 2009 škola obdržela ze státního rozpočtu na normativní financování celkem 124 996,60 tis. Kč, na programové financování 375,85 tis. Kč, na projekt, na jehož financování se podílí jak ESF, tak státní rozpočet, získala 650,40 tis. Kč. Příspěvek z rozpočtu územního správního celku na provoz za uvedená léta činil 16 761 tis. Kč, na financování odpisů 3 737 tis. Kč. Vlastní zdroje a příjmy organizace byly ve výši 13 432,05 tis. Kč.

Hospodaření školy xy bylo nejúspěšnější v roce 2007, kdy bylo dosaženo zisku v hlavní i vedlejší činnosti celkem 443,50 tis. Kč. Problematickým se jeví rok 2009, kdy hlavní činnost nárůstem nákladů na energie a likvidaci havárie a nutných oprav staré historické budovy školy, nižšími vlastními příjmy za stravování a ubytování studentů a též dosti necitlivým rozhodnutím zřizovatele o nařízeném odvodu z investičního fondu, skončila ve ztrátě - 324,70 tis. Kč. Celkový kladný výsledek hospodaření i tohoto roku zajistila vedlejší hospodářská činnost školy, která vykázala zisk 339,70 tis. Kč.

Po provedené analýze lze konstatovat, že stávající způsob a výše vícezdrojového financování je dostačující pro chod střední školy xy pouze za situace, kdy:

- normované financování ze státního rozpočtu, které má rozhodující podíl na financování školy, zůstane na stejné úrovni, případně bude vyšší,
- škola si udrží své postavení a atraktivnost pro studenty a nedojde k poklesu počtu žáků a studentů, kteří budou školu v příštích letech navštěvovat,

- příspěvky na provoz a odpisy majetku od zřizovatele budou i v dalších letech na úrovni minulých let a nařízený odvod z odpisů bude korespondovat se stářím svěřeného majetku, o který musí škola pečovat,
- náklady na činnost školy v hlavní i vedlejší činnosti se budou pohybovat na úrovni minulých let a nebudou se výrazně zvyšovat,
- výnosy hlavní i výnosy vedlejší činnosti budou ve stávající výši, popřípadě dojde k jejich růstu,
- škole se podaří svou aktivitou zvyšovat podíl programového financování z projektů MŠMT, ESF i od jiných státních či nestátních poskytovatelů a získávat další možnosti financování např. sponzoringem.

Současná finanční situace ve školství stejně jako v celé ekonomice není jednoduchá a příštích letech bude velkým a nesnadným úkolem managementu školy pokračovat v úspěšné dlouholeté tradici školy. Pro následující roky bude nutné zaměřit pozornost na důsledné a ekonomické hospodaření s přidělenými finančními prostředky a škola si bude muset poradit s možnými problémy v oblasti financování regionálního školství obecně.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora:	Jiřina Musilová
Instituce:	Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce:	Specifika financování středního školství zřizovaného územním samosprávným celkem
Název práce v anglickém jazyce:	The Specifics of Financing of Secondary Education Established by a Self-governing Territorial Unit
Vedoucí práce:	Ing. Ivana Valentová
Počet stran:	59
Počet příloh:	3
Rok obhajoby:	2011
Klíčová slova v českém jazyce:	financování, školství, střední odborná škola, normativy, přímé náklady, provozní náklady, hospodářská činnost
Klíčová slova v anglickém jazyce:	financing, education, secondary vocational school, normatives, direct costs, operating costs, economic activity

Bakalářská práce je zaměřena na financování středních škol zřizovaných krajem. V teoretické části se zabývám popisem středního školství, popisem vícezdrojového financování.

V praktické části je provedena analýza druhů financování střední odborné školy s cílem prokázat, zda je současný způsob financování dostačující pro činnost příspěvkové organizace s vytýčením dalších možností financování.

This diploma project is focused on financing of secondary schools established by the region. The theoretical part concentrates on the description of the secondary education and the financing from many sources.

In the practical part types of financing of the secondary vocational school are analyzed, which is meant to prove if the contemporary way of funding is sufficient for an allowance organization to function and to lay out other possibilities of funding.

Literatura a prameny:

LIBNAROVÁ, A., ČORNEJOVÁ, H., PETEROVÁ, H. *Jak správně vytvářet a využívat FKSP*. Praha: SONDY, 2007. 175 s. ISBN 80-86846-20-2.

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

PRÁŠILOVÁ, M. *Vybrané kapitoly ze školského managementu pro učitele*. 1. vyd. Olomouc: UP, 2003. 164 s. ISBN 80-244-0676-4.

PUCHINGER, Z. *Úvodní kapitoly k financování školství*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2007. 90 s. ISBN 978-80-244-1780.

SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 464 s. ISBN 978-80-247-1992-4.

Vyhl. č. 492/2005 Sb., o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů.

Dostupné na: WWW:

<http://www.PravniPredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/2011/011011/Sb_011011.php>.

Zák. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Český Těšín: Poradce, 2010, 352 s. ISSN 1802-8306.

Internet:

MŠMT. *Dotační programy pro mládež* [online]. Dostupné na WWW:<<http://www.msmt.cz/mladez/dotacni-programy/>>.

MŠMT. *Sociální programy pro mládež* [online]. Dostupné na WWW:<http://www.msmt.cz/mladez/socialni-programy/dotacni_rozvojove_a_operacni_programy/>.

MŠMT. *Strukturální fondy EU* [online]. Dostupné na WWW: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/op-vpk-obdobi-2007-2013/>>.

MŠMT. *Výroční zpráva MŠMT 2009, díl 1.* [online]. Dostupné na WWW: <http://www.msmt_VZ_2009-dil_1-3.pdf>.

Olomoucký kraj. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje* [online]. 2009. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/BB5D3293-F230-401F-9F5-A3C60204B97F/0/Dlouhodoby_zamer_vzdelavani_a_rozvoje_vzdelavaci_soustavy_Olomouckeho_kraje_doc>.

Olomoucký kraj. *Principy rozdělování dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení OK na rok 2010* [online]. s. 2. Dostupné na WWW: <[http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/C32A070208A3-429F-BC79-A2CC2425219B/0/Principy_rozdelovani_dotace_na_přímé_náklady_na_vzdělávání_pro_školy_a_školská_zařízení_OK_na_rok_2010.doc](http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/C32A070208A3-429F-BC79-A2CC2425219B/0/Principy_rozdelovani_dotace_na_primé_náklady_na_vzdelavani_pro_školy_a_školská_zařízení_OK_na_rok_2010.doc)>.

Olomoucký kraj. *Zásady řízení příspěvkových organizací zřizovaných Olomouckým krajem účinnost od 1.11.2009* [online]. Dostupné na WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/E5A4BB2B-F7BE-4B8G-9C17-D07DBAAC60BC/0/Zásady_řízení_příspěvkových_organizací_zřizovaných_Olomouckým_krajem_účinnost_od_1_11_2009.doc>.

Olomoucký kraj. *Závěrečný účet 2007 Příloha 12a (školství - Olomouc)* [online]. Dostupné na WWW: <[http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/72850F94-C22E-4687-9862-EE040C21D937/0/5/Závěrečný_účet_2007_Příloha_12a\(školství-Olomouc\).xls](http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/72850F94-C22E-4687-9862-EE040C21D937/0/5/Závěrečný_účet_2007_Příloha_12a(školství-Olomouc).xls)>.

Olomoucký kraj. *Závěrečný účet 2008 Příloha 12a (školství - Olomouc)* [online]. Dostupné na WWW: <[http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/1D54861E-3494-4535-96BC-1FB7B380FBF/0/5/Závěrečný_účet_2008_Příloha_12a\(školství-Olomouc\).xls](http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/1D54861E-3494-4535-96BC-1FB7B380FBF/0/5/Závěrečný_účet_2008_Příloha_12a(školství-Olomouc).xls)>.

Olomoucký kraj. *Závěrečný účet 2009 Příloha 13 (školství - Olomouc)* [online]. Dostupné na WWW: <[http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/F760A43E-5BAE-41E3-B467-34A837211D6C/0/8/Závěrečný_účet_2009_Příloha_13\(školství-Olomouc\).xls](http://www.kr-olomoucky.cz/NR/rdonlyres/F760A43E-5BAE-41E3-B467-34A837211D6C/0/8/Závěrečný_účet_2009_Příloha_13(školství-Olomouc).xls)>.

Učitelské noviny. *Analýza financování školství-mšmt-2010* [online]. Dostupné na WWW:<http://www.ucitelskenoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi_msmt_2010.doc/>.

Interní informační zdroje školy xy:

Rozbory hospodaření za rok 2007, tabulková a textová část

Rozbory hospodaření za rok 2008, tabulková a textová část

Rozbory hospodaření za rok 2009, tabulková a textová část

Rozpočet na rok 2010, tabulková část

Seznam zkratek

ESF	Evropské sociální fondy
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
IF	Investiční fond
KÚ	Krajský úřad
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MP	Mzdové prostředky
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
NIV	Neinvestiční výdaje
Npo	Normativní počet nepedagogických zaměstnanců
NPp	Normativní počet pedagogických zaměstnanců
OK	Olomoucký kraj
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OON	Ostatní osobní náklady
OŠMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
Pc	Objem prostředků na platy celkem
Po	Průměrná měsíční výše platu nepedagogických zaměstnanců
Pp	Průměrná měsíční výše platu pedagogických zaměstnanců
RF	Rezervní fond
RgŠ	Regionální školství
ÚSC	Územní samosprávný celek
ÚZ	Účelový znak

Seznam obrázků

Obr. 1 - Schéma toku financování středního školství.....	14
Obr. 2 - Výsledek hospodaření v hlavní a vedlejší činnosti v letech 2007 - 2009 v tis. Kč.....	44

Seznam tabulek

Tab. 1 - Zdroje financování hlavní činnosti v letech 2007 - 2009 v tis. Kč.....	32
Tab. 2 - Programové financování v letech 2007 - 2009 v tis. Kč.....	33
Tab. 3 - Rezervní fond v tis. Kč.....	36
Tab. 4 - Tvorba rezervního fondu v tis. Kč.....	36
Tab. 5 - Čerpání rezervního fondu v tis. Kč.....	36
Tab. 6 - Investiční fond v tis. Kč.....	37
Tab. 7 - Tvorba investičního fondu v tis. Kč.....	38
Tab. 8 - Čerpání investičního fondu v tis. Kč.....	38
Tab. 9 - Fond odměn v tis. Kč.....	39
Tab. 10 - Fond kulturních a sociálních potřeb v tis. Kč.....	39
Tab. 11 - Čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb v tis. Kč.....	39
Tab. 12 - Přehled nákladů a výnosů v komerčním stravování v letech 2007 - 2009 v tis. Kč.....	40
Tab. 13 - Přehled nákladů a výnosů v komerčním ubytování v letech 2007 - 2009 v tis. Kč.....	41
Tab. 14 - Přehled nákladů a výnosů u činnosti pořádání kurzů v letech 2007 - 2009 v tis. Kč.....	42
Tab. 15 - Přehled nákladů a výnosů u pronájmu majetku v letech 2007 - 2009 v tis. Kč.....	42
Tab. 16 - Výsledky hospodaření v letech 2007 - 2009 v tis. Kč.....	43

Seznam příloh

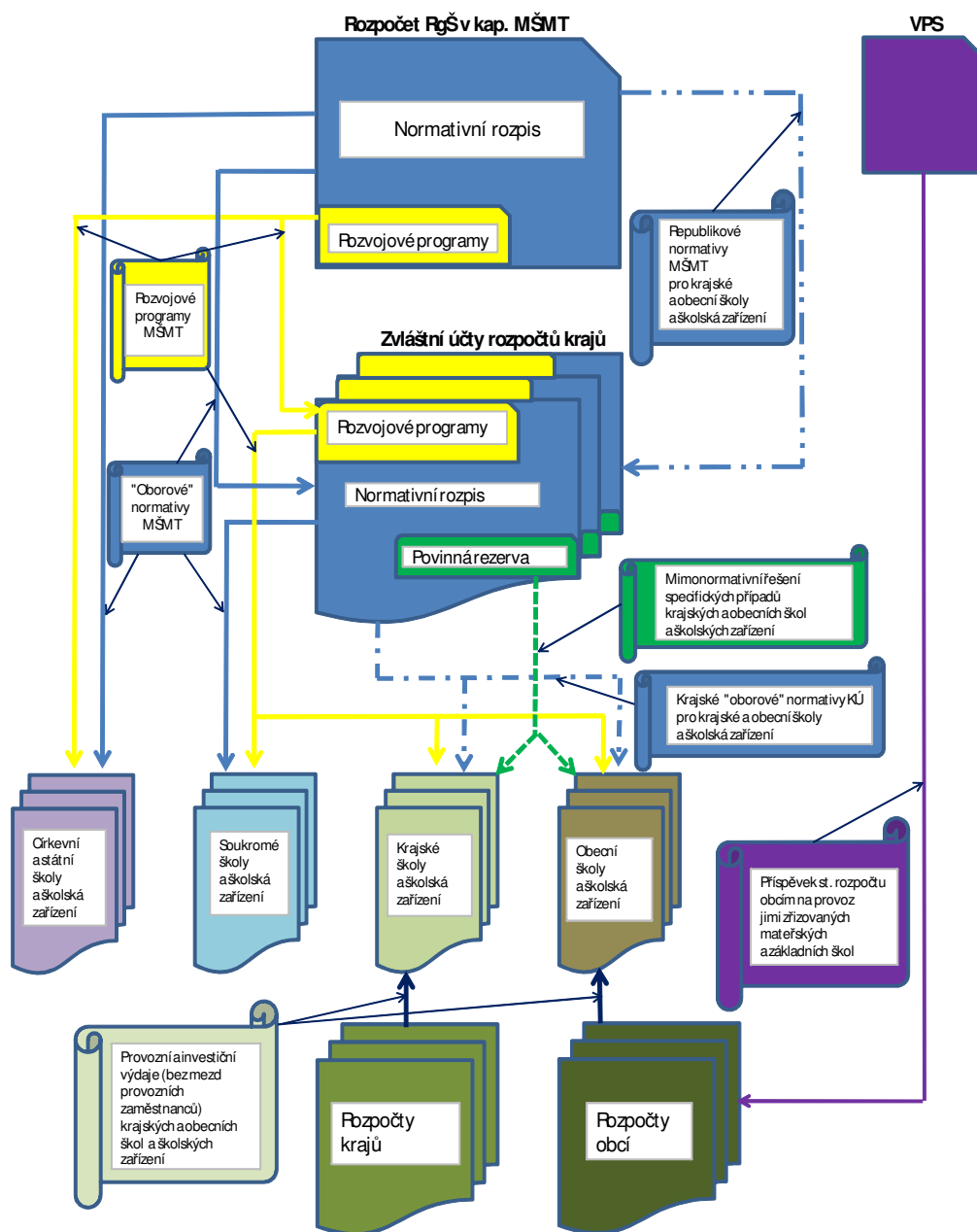
Příl. 1 - Rozpočet roku 2010 v tis. Kč.....	57
Příl. 2 - Zjednodušené schéma systému financování RgŠ.....	58

Příl. 1 - Rozpočet roku 2010 v tis. Kč⁴⁰

	Rozpočet roku 2010				
	Hlavní činnost			Doplňková činnost	Celkem
	Hlavní činnost celkem a+b	Krytí z vl.zdrojů	Krytí z prostředků kraje		
1	a	b	2	3=1+2	
spotřeba materiálu (501)	3 180	2 133	1 047	710	3 890
učebnice, pomůcky	850	100	750		850
DHDM	447	150	297		447
potraviny	1 610	1 610		660	2 270
spotřeba PHM	2		2		2
spotřeba energie (502)	3 200	900	2 300	500	3 700
elektřina	1 170	130	1 040	180	1 350
plyn	1 650	580	1 070	230	1 880
prodané zboží (504)	0			1 630	1 630
opravy a udržování (511)	1 100	600	500	90	1 190
cestovné (512)	170	170			170
náklady na repre (513)	0	0			0
ostatní služby (518)	2 300	200	2 100	235	2 535
telekom,pošty	350	40	310	13	363
školení a vzděl.	50	50			50
mzdové náklady (521)	29 555		29 555	500	30 055
platy	28 455		28 455	470	28 925
OON	1 100		1 100	30	1 130
zák.soc.poj. (524,525)	10 048		10 048	170	10 218
zák.soc.nákl. (527,528)	598	29	569	10	608
ostatní nákl. (sk.54)	60	60		5	65
odpisy maj. (551)	1 265		1 265	50	1 315
celkem účt.třída 5	51 476	4 092	47 384	3 900	55 376
výnosy ze služeb (602)	3 910	3 910		1 700	5 610
školné	700	700			700
stravné	1 610	1 610			1 610
poplatky za ubytov.	1 600	1 600			1 600
výnosy z pronájmu (603)				385	385
výnosy z pr.zboží (604)				1 800	1 800
aktivace (sk.62)				15	15
ost.výnosy (sk.64)	180	180			180
rezervní fond	100	100			100
investiční fond	50	50			50
fin.výnosy (sk.66)	2	2			2
výnosy z nároků (sk.67)	47 384				47 384
přísp.na provoz	5 497				5 497
přísp.na odpisy	1 265				1 265
ostatní dotace,přísp.	40 622				40 622
celkem účt.třída 6	51 476	4 092		3 900	55 376
výsledek hospodaření	0	0		0	0

⁴⁰ Interní informační zdroje školy xy

Obrázek 1: Zjednodušené schéma systému financování RgŠ:⁴¹

⁴¹ Učitel'ské noviny. *Analýza financování školství-msmt-2010* [cit. 2011-01-27]. Dostupné na WWW: <http://www.ucitelskenoviny.cz/doc/>.